

Bruksela, dnia 2.12.2022 r.
COM(2022) 684 final

2022/0398 (COD)

Wniosek

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**w sprawie definicji przestępstw związanych z naruszeniem unijnych środków
ograniczających oraz kar za takie przestępstwa**

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny i cele wniosku

Środki ograniczające są jednym z podstawowych narzędzi propagowania celów wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa („WPZiB”), które określono w art. 21 Traktatu o Unii Europejskiej („TUE”). Cele te obejmują ochronę wartości Unii, utrzymanie międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa oraz umacnianie i wspieranie demokracji, państwa prawnego i praw człowieka.

Aby chronić te wartości, Unia może nakładać środki ograniczające na państwa, podmioty, osoby prawne lub fizyczne spoza UE. Do środków takich zaliczają się ukierunkowane środki indywidualne, tj. ukierunkowane sankcje finansowe (zabezpieczenie mienia), ograniczenia wjazdu (zakaz wjazdu na terytorium Unii Europejskiej) oraz środki sektorowe, tj. embargo na broń lub środki gospodarcze i finansowe (np. ograniczenia przywozowe i wywozowe, ograniczenia w świadczeniu niektórych usług, w tym usług bankowych)¹.

Obecnie w UE obowiązuje ponad 40 systemów środków ograniczających. Niektóre z nich wdrażają środki ograniczające wprowadzone przez Organizację Narodów Zjednoczonych, inne są natomiast przyjmowane przez UE w sposób autonomiczny. UE przyjęła również, oprócz środków odnoszących się do sytuacji w poszczególnych krajach, ogólne środki wymierzone w rozprzestrzenianie i stosowanie broni chemicznej, cyberataki, naruszanie praw człowieka i terroryzm². Środki ograniczające są wiążące dla państw członkowskich oraz dla każdej osoby lub podmiotu podlegającego jurysdykcji państw członkowskich (podmioty z UE)³.

1) Niespójne egzekwowanie unijnych środków ograniczających

¹ Środki ograniczające przyjmuje Rada. W pierwszej kolejności Rada przyjmuje decyzję w sprawie WPZiB na podstawie art. 29 TUE. Środki przewidziane w decyzji Rady są wdrażane na szczeblu unijnym albo krajowym. Zgodnie z dotychczasową praktyką wdrażaniem środków, takich jak embargo na broń lub ograniczenia wjazdu, zajmują się bezpośrednio państwa członkowskie, które są prawnie zobowiązane do działania zgodnie z przepisami decyzji Rady w sprawie WPZiB. Inne środki obejmują zerwanie lub całkowite albo częściowe ograniczenie stosunków gospodarczych z państwem trzecim oraz indywidualne środki polegające na zamrożeniu środków finansowych i zasobów gospodarczych oraz uniemożliwiające udostępnianie środków finansowych i zasobów gospodarczych. Środki te są wdrażane w drodze rozporządzenia przyjmowanego przez Radę stanowiącą większość kwalifikowaną na wspólny wniosek Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa oraz Komisji na podstawie art. 215 TFUE. W obu tych rodzajach aktów można znaleźć przepisy przeciwdziałające obchodzeniu środków.

² Ogólne informacje można znaleźć na mapie sankcji UE dostępnej pod adresem <https://www.sanctionsmap.eu/#/main>

³ W obrębie jurysdykcji (terytorium) Unii, tj.: a) na terytorium Unii, w tym w granicach jej przestrzeni powietrznej; b) na pokładach wszystkich statków powietrznych lub wodnych podlegających jurysdykcji państwa członkowskiego; c) wobec każdej osoby będącej obywatelem państwa członkowskiego, przebywającej na terytorium Unii lub poza nim; d) wobec każdej osoby prawnej, podmiotu lub organu, na terytorium Unii lub poza nim, zarejestrowanych lub utworzonych na mocy prawa państwa członkowskiego; e) do każdej osoby prawnej, podmiotu lub organu w odniesieniu do każdego rodzaju działalności gospodarczej prowadzonej, w całości lub częściowo, na terytorium Unii (zob. np. art. 17 rozporządzenia Rady (UE) nr 269/2014 z dnia 17 marca 2014 r. w sprawie środków ograniczających w odniesieniu do działań podważających integralność terytorialną, suwerenność i niezależność Ukrainy lub im zagrażających (Dz.U. L 078 z 17.3.2014, s. 6)).

Ponieważ w ostatnich dekadach przyjmuje się coraz więcej unijnych środków ograniczających⁴, powstało również wiele systemów mających na celu ich obchodzenie. Komisja już wcześniej zwracała uwagę na niespójne egzekwowanie środków ograniczających oraz na fakt, że zmniejsza to ich skuteczność oraz zdolność UE do prezentowania jednomyślnego stanowiska⁵.

Prezentowanie jednomyślnego stanowiska stało się szczególnie istotne w kontekście trwającej rosyjskiej agresji wojskowej na Ukrainę. UE nałożyła szereg środków ograniczających na osoby fizyczne i inne podmioty z Rosji i Białorusi, a niektóre z tych środków sięgają 2014 r. W tym kontekście, aby poprawić koordynację wdrażania tych środków ograniczających na szczeblu UE, Komisja utworzyła grupę zadaniową „Freeze and Seize”. Grupa ta zapewnia koordynację między państwami członkowskimi a agencjami UE, takimi jak Europol i Eurojust. Wielokrotnie omawiała potrzebę przyjęcia wspólnego podejścia z zakresu prawa karnego, aby pociągnąć do odpowiedzialności osoby fizyczne i prawne uczestniczące w naruszaniu unijnych środków ograniczających.

Wdrażanie i egzekwowanie unijnych środków ograniczających jest przede wszystkim obowiązkiem państw członkowskich. Właściwe organy państw członkowskich muszą ocenić, czy nastąpiło naruszenie przepisów odnośnych decyzji lub odnośnych rozporządzeń Rady przyjętych odpowiednio na mocy art. 29 TUE lub art. 215 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej („TFUE”) i zastosować odpowiednie środki. W tym zakresie w rozporządzeniach UE systematycznie uwzględnia się przepis zobowiązujący państwa członkowskie do przyjęcia przepisów krajowych, w których przewiduje się skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające sankcje za naruszenie przepisów tych aktów prawnych Unii⁶.

Oprócz wspomnianych ograniczeń decyzje i rozporządzenia te zasadniczo obejmują:

- klauzulę przeciwdziałającą obchodzeniu środków, zakazującą świadomego i celowego udziału w działaniach mających na celu obejście przedmiotowych środków ograniczających⁷ oraz
- inne zobowiązania, w szczególności obowiązek informowania o działaniach podejmowanych w celu wdrożenia środków ograniczających (np. zgłaszanie władzom wartości zabezpieczonego mienia).

⁴ Zob. mapa sankcji UE, przypis 2 powyżej.

⁵ Komunikat Komisji, „Europejski system gospodarczy i finansowy: wspieranie otwartości, wytrzymałości i odporności”, COM(2021) 32 final z 19.01.2021, sekcja 5 (wzmocnienie wdrażania i egzekwowania sankcji UE), s. 16, dostępny pod adresem <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0032&from=PL>. W tym samym komunikacie Komisja zauważa, że wdrażanie unijnych środków ograniczających nie jest tak spójne w ramach UE, jak być powinno. Prowadzi to do zaburzeń na jednolitym rynku, ponieważ unijne przedsiębiorstwa, w tym unijne spółki zależne zagranicznych przedsiębiorstw, mogą obchodzić zakazy. Budzi to również niepewność wśród podmiotów gospodarczych. Jak wspomniano, niespójne wdrażanie zmniejsza skuteczność środków ograniczających i zdolność UE do prezentowania jednomyślnego stanowiska. Oprócz innych inicjatyw, w strategii wezwano również do dalszej koordynacji działań Komisji i państw członkowskich w celu zapewnienia, aby krajowe sankcje za naruszenie unijnych środków ograniczających były skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające.

⁶ Zob. na przykład art. 8 rozporządzenia Rady (UE) nr 833/2014 z dnia 31 lipca 2014 r. dotyczącego środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie, tekst skonsolidowany dostępny pod adresem [EUR-Lex - 02014R0833-20220413 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0833-20220413)

⁷ Należy zauważyć, że klauzula ta ma zastosowanie również w przypadku, gdy nie doszło do naruszenia środków ograniczających; wystarczy samo uczestnictwo w systemach utworzonych w tym celu.

Chociaż art. 29 TUE i art. 215 TFUE stanowią podstawę prawną przyjmowania przez Radę niezbędnych środków, jeżeli chodzi o unijne środki ograniczające, podstawa prawna przyjęcia tych środków nie przewiduje zbliżenia przewidzianych w prawie karnym definicji oraz rodzajów i wymiarów sankcji karnych⁸.

2) Różnice między definicjami i sankcjami przewidzianymi w prawie karnym państw członkowskich

Wobec braku harmonizacji na szczeblu UE systemy krajowe znacznie się różnią pod względem kryminalizacji naruszeń prawa Unii dotyczącego unijnych środków ograniczających. W 12 państwach członkowskich naruszenie unijnych środków ograniczających jest wyłącznie przestępstwem. W 13 państwach członkowskich ich naruszenie może stanowić przestępstwo lub wykroczenie o charakterze administracyjnym⁹. Kryteria, zgodnie z którymi dany czyn kwalifikuje się do jednej lub drugiej kategorii środków, są różne w poszczególnych państwach członkowskich, ale zazwyczaj są one związane z wagą (poważnym charakterem) czynu określaną w kategoriach jakościowych (zamiar, rażące niedbalstwo) albo ilościowych (szkody)¹⁰. W dwóch państwach członkowskich przestępstwo polegające na naruszeniu unijnych środków ograniczających może obecnie skutkować wyłącznie nałożeniem kar administracyjnych¹¹.

Znaczne różnice występują także między systemami kar poszczególnych państw członkowskich. W 14 państwach członkowskich maksymalny wymiar kary pozbawienia wolności wynosi 2–5 lat. W 8 państwach członkowskich możliwe jest nałożenie kary w maksymalnym wymiarze 8–12 lat¹². Maksymalna wartość grzywny, jaką można nałożyć za naruszenie unijnych środków ograniczających – uznawane za przestępstwo albo wykroczenie o charakterze administracyjnym – jest bardzo zróżnicowana w poszczególnych państwach członkowskich i wynosi od 1 200 EUR do 5 000 000 EUR¹³.

W 14 państwach członkowskich za naruszenie unijnych środków ograniczających przewidziano odpowiedzialność karną¹⁴. Ponadto w 12 państwach członkowskich przewidziano kary administracyjne, w szczególności grzywny, które można nałożyć na osoby prawne w przypadku naruszenia środków ograniczających przez ich pracowników lub kadre kierowniczą. Maksymalne grzywny dla osób prawnych wynoszą od 133 000 EUR do 37,5 mln EUR¹⁵.

⁸ Zbliżenie definicji i sankcji przewidzianych w prawie karnym nie może odbywać się w oparciu o pozalegislacyjną podstawę prawną art. 29 TUE lub art. 215 TFUE.

⁹ Sieć punktów kontaktowych ds. ścigania ludobójstwa, „Ściganie naruszeń sankcji (środków ograniczających) w jurysdykcjach krajowych: analiza porównawcza”, 2021, załącznik, dostępny pod adresem

https://www.eurojust.europa.eu/sites/default/files/assets/genocide_network_report_on_prosecution_of_sanctions_restrictive_measures_violations_23_11_2021.pdf. W związku z prezentacją w Grupie Roboczej Rady ds. Współpracy Wymiarów Sprawiedliwości w Sprawach Karnych (COPEN) sprawozdanie to opublikowano również w dokumencie Rady nr 7274/22 z 16 marca 2022 r.

¹⁰ Sieć punktów kontaktowych ds. ścigania ludobójstwa, „Ściganie naruszeń sankcji (środków ograniczających) w jurysdykcjach krajowych: analiza porównawcza”, 2021, sekcja 5.1, s. 22.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże, sekcja 5.2, s. 23.

¹³ Tamże, sekcja 5.3, s. 24.

¹⁴ Tamże, na podstawie sprawozdania sieci punktów kontaktowych ds. ścigania ludobójstwa i dalszego dochodzenia Komisji.

¹⁵ Tamże.

3) Nieprzeprowadzanie postępowań przygotowawczych, niewnoszenie i niepopieranie oskarżeń

W praktyce bardzo niewiele osób fizycznych lub prawnych odpowiedzialnych za naruszenie unijnych środków ograniczających zostaje skutecznie pociągniętych do odpowiedzialności¹⁶. W sprawozdaniu sieci punktów kontaktowych ds. ścigania ludobójstwa zauważono jednak również, że „w ostatnim czasie można zaobserwować pozytywną tendencję, jeśli chodzi o liczbę wszczętych działań w zakresie egzekwowania prawa i wzrost kar nakładanych przez niektóre organy krajowe”¹⁷.

Pomimo pozytywnych tendencji w niektórych państwach członkowskich, wydaje się, że zaledwie w kilku z nich toczą się postępowania sądowe w związku z naruszeniem unijnych środków ograniczających¹⁸. Może to świadczyć o tym, że w wielu państwach członkowskich nie przywiązuje się wystarczającej wagi do prowadzenia postępowań przygotowawczych oraz wnoszenia i popierania oskarżeń w sprawie naruszenia unijnych środków ograniczających. W tym względzie należy zauważyć, że Europol i Eurojust opracowały szereg działań, aby dalej wspierać policję i organy sądowe w prowadzeniu postępowań przygotowawczych oraz wnoszeniu i popieraniu oskarżeń w sprawie naruszeń unijnych środków ograniczających. Weryfikują one w swoich bazach danych osoby i przedsiębiorstwa ujęte w wykazie UE. Europol rozpoczął również „operację Oscar”¹⁹, aby wspierać dochodzenia finansowe prowadzone przez państwa członkowskie w sprawie mienia pochodzącego z przestępstw i należącego do osób fizycznych i prawnych objętych unijnymi środkami ograniczającymi. Jednocześnie postępowania przygotowawcze oraz proces wnoszenia i popierania oskarżeń często opierają się na wykrywaniu przez organa administracyjne naruszeń unijnych środków ograniczających i informowaniu o nich organów ścigania. Nieprzekazywanie takich informacji wskazuje na brak współpracy operacyjnej w ramach krajowych łańcuchów egzekwowania prawa.

4) Negatywne konsekwencje status quo

Jeżeli organy ścigania i organy sądowe nie dysponują odpowiednimi i skutecznymi narzędziami i zasobami, aby zapobiegać naruszaniu unijnych środków ograniczających, wykrywać takie naruszenia, prowadzić postępowania przygotowawcze oraz wnosić i popierać oskarżenia w ich sprawie, wskazane osoby fizyczne i prawne, których mienie zabezpieczono,

¹⁶ Sieć punktów kontaktowych ds. ścigania ludobójstwa, „Ściganie naruszeń sankcji (środków ograniczających) w jurysdykcjach krajowych: analiza porównawcza”, 2021, s. 4. Przegląd odpowiednich przepisów państw członkowskich i państw obserwatorów sieci znajduje się w załączniku do sprawozdania ekspertów, zob. https://www.eurojust.europa.eu/sites/default/files/assets/genocide_network_report_on_prosecution_of_sanctions_restrictive_measures_violations_23_11_2021.pdf. W związku z prezentacją w Grupie Roboczej Rady ds. Współpracy Wymiarów Sprawiedliwości w Sprawach Karnych (COPEN) sprawozdanie opublikowano również w dokumencie Rady nr 7274 z 16 marca 2022 r.

¹⁷ Sieć punktów kontaktowych ds. ścigania ludobójstwa, „Ściganie naruszeń sankcji (środków ograniczających) w jurysdykcjach krajowych: analiza porównawcza”, 2021, s. 13.

¹⁸ Wybrane przypadki można znaleźć w dokumencie sieci punktów kontaktowych ds. ścigania ludobójstwa, „Ściganie naruszeń sankcji (środków ograniczających) w jurysdykcjach krajowych: analiza porównawcza”, 2021, s. 14.

¹⁹ Europol, ogólnounijna operacja ukierunkowana na mienie pochodzące z przestępstw w związku z rosyjską inwazją na Ukrainę, szczegółowe informacje dostępne pod adresem: <https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/eu-wide-operation-targeting-criminal-assets-in-relation-to-russian-invasion-of-ukraine>

w praktyce mogą nadal mieć dostęp do swojego mienia i wspierać reżimy, przeciwko którym skierowane są unijne środki ograniczające, co stoi w sprzeczności z celami takich środków.

Ponadto definicje naruszenia unijnych środków ograniczających oraz kary za takie naruszenia znacząco się różnią w prawie administracyjnym lub karnym poszczególnych państw członkowskich. Oznacza to, że jedno naruszenie może być karane na różne sposoby i na różnych poziomach egzekwowania. Osłabia to egzekwowanie unijnych środków ograniczających i podważa wiarygodność celów UE.

Ponadto w niektórych przypadkach korzyści uzyskane z działalności naruszającej unijne środki ograniczające mogą również umożliwić podmiotom i osobom fizycznym podlegającym tym środkom dalsze dopuszczanie się czynów, z powodu których objęto je środkami ograniczającymi.

5) Cele wniosku

W związku z powyższym, w następstwie wniosku Komisji Europejskiej z 25 maja 2022 r.²⁰, Rada postanowiła uznać naruszenie unijnych środków ograniczających za dziedzinę przestępczości spełniającą kryteria określone w art. 83 ust. 1 TFUE. Umożliwiło to Komisji przyjęcie, w ramach zwykłej procedury ustawodawczej, niniejszego wniosku dotyczącego dyrektywy, którego celem jest zbliżenie definicji przestępstw polegających na naruszeniu unijnych środków ograniczających oraz wymiaru kar nakładanych za takie przestępstwo.

Celem niniejszego wniosku jest:

- a) zbliżenie definicji przestępstw polegających na naruszeniu unijnych środków ograniczających;
- b) zapewnienie skutecznych, odstrasżających i proporcjonalnych rodzajów i poziomów kar za przestępstwa polegające na naruszeniu unijnych środków ograniczających;
- c) wspieranie transgranicznych postępowań przygotowawczych i transgranicznego wnoszenia i popierania oskarżeń oraz
- d) zwiększenie skuteczności operacyjnej krajowych łańcuchów egzekwowania prawa z myślą o ułatwieniu prowadzenia postępowań przygotowawczych, wnoszenia i popierania oskarżeń oraz nakładania sankcji.

• Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki

W art. 2 TUE określono wspólne wartości UE – godność osoby ludzkiej, wolność, demokrację, równość, państwo prawne oraz poszanowanie praw człowieka. Skuteczne egzekwowanie środków ograniczających, w tym za pomocą środków z dziedziny prawa karnego mających na celu przeciwdziałanie naruszeniu środków ograniczających, wspiera podtrzymywanie takich wspólnych wartości w UE i poza nią.

Ponadto UE stanowi przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w poszanowaniu praw podstawowych oraz różnych systemów i tradycji prawnych państw członkowskich. Jej celem jest zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa za pomocą środków obejmujących zapobieganie przestępczości, rasizmowi i ksenofobii oraz zwalczanie tych

²⁰ Komisja Europejska, wniosek dotyczący decyzji Rady w sprawie dodania naruszenia unijnych środków ograniczających do dziedzin przestępczości określonych w art. 83 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, COM(2022) 247 z 25.5.2022.

zjawisk. Zgodnie z art. 83 ust. 1 TFUE Parlament Europejski i Rada mogą „ustanowić normy minimalne odnoszące się do określania przestępstw oraz kar w dziedzinach szczególnie poważnej przestępczości o wymiarze transgranicznym, wynikające z rodzaju lub skutków tych przestępstw lub ze szczególnej potrzeby wspólnego ich zwalczania”.

Zbliżenie definicji przestępstwa polegającego na naruszeniu unijnych środków ograniczających oraz sankcji przewidzianych w prawie karnym za takie przestępstwo stanowi uzupełnienie wniosku Komisji dotyczącego dyrektywy w sprawie odzyskiwania i konfiskaty mienia, wdrażającej strategię w zakresie unii bezpieczeństwa²¹ oraz unijną strategię zwalczania przestępczości zorganizowanej²². Celem wniosku dotyczącego dyrektywy w sprawie odzyskiwania i konfiskaty mienia jest wzmocnienie zdolności organów krajowych w zakresie wykrywania, identyfikacji i zabezpieczania mienia stanowiącego korzyści pochodzące z przestępstwa lub narzędzi służących do popełnienia przestępstwa oraz zarządzania tym mieniem. Ponadto przewidziano w nim wzmocnione ramy prawne dotyczące konfiskaty, w tym szczególne przypadki, w których nie ma możliwości skazania za określone przestępstwo.

Wniosek dotyczący dyrektywy w sprawie odzyskiwania i konfiskaty mienia przyczynia się także do skutecznego wdrażania środków ograniczających, ponieważ wymaga, aby państwa członkowskie umożliwiły wykrywanie i identyfikację mienia związanego z naruszeniami unijnych środków ograniczających zdefiniowanymi w prawie krajowym. Oprócz tego wniosek rozszerza zakres stosowania zmienionych przepisów dotyczących odzyskiwania i konfiskaty mienia o przestępstwo polegające na naruszeniu unijnych środków ograniczających.

Po przyjęciu niniejszego wniosku dotyczącego dyrektywy w sprawie zbliżenia definicji i kar związanych z naruszeniem unijnych środków ograniczających przepisy dotyczące środków wykrywania i identyfikacji, zabezpieczania, zarządzania i konfiskaty zaczną mieć zastosowanie do mienia związanego z naruszeniem unijnych środków ograniczających. Ostatecznie przedmiotem środków konfiskaty mogą stać się korzyści z naruszenia unijnych środków ograniczających, na przykład wówczas, gdy osoby i przedsiębiorstwa udostępniałyby środki finansowe osobom objętym ukierunkowanymi sankcjami finansowymi (tj. zabezpieczeniem mienia). Jednocześnie przedmiotem konfiskaty mogą być również narzędzia wykorzystywane do dopuszczania się naruszenia środków ograniczających.

- **Spójność z innymi politykami Unii**

Rozporządzenia Rady w sprawie unijnych środków ograniczających

Ustanowienie na podstawie art. 83 ust. 1 TFUE norm minimalnych w zakresie prawnokarnych definicji naruszenia środków ograniczających i kar za takie naruszenia wzmocniłoby egzekwowanie środków ograniczających w państwach członkowskich, uzupełniając w ten sposób środki wprowadzane zgodnie z art. 29 TUE i art. 215 TFUE.

²¹ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie strategii UE w zakresie unii bezpieczeństwa, COM(2020) 605 final z 24.7.2020.

²² Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie unijnej strategii zwalczania przestępczości zorganizowanej, COM(2021) 170 final z 14.4.2021.

Przepisy dotyczące kar zawarte w rozporządzeniach nr 833/2014 i nr 269/2014²³ wzmocniono w ramach szóstego pakietu środków ograniczających w odpowiedzi na rosyjską agresję wojskową na Ukrainę. Zmienione przepisy zobowiązują państwa członkowskie do przyjęcia przepisów określających sankcje, w tym sankcje karne, mające zastosowanie w przypadkach naruszeń przepisów wspomnianych rozporządzeń oraz do stosowania wszelkich środków niezbędnych do zapewnienia ich stosowania. Sankcje muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające. Państwa członkowskie muszą także przewidzieć właściwe środki konfiskaty korzyści pochodzących z takich naruszeń.

21 lipca 2022 r. Rada przyjęła rozporządzenie Rady (UE) 2022/1273²⁴ zmieniające art. 8 i art. 9 rozporządzenia Rady (UE) nr 269/2014. W szczególności w celu zapewnienia skutecznego i jednolitego wykonania tego rozporządzenia oraz mając na uwadze coraz większą złożoność systemów obchodzenia środków ograniczających, które to systemy utrudniają takie wykonanie, rozporządzenie to zobowiązuje osoby i podmioty wymienione w wykazie i posiadające aktywa podlegające jurysdykcji Unii do zgłaszania tych aktywów oraz do współpracy z właściwym organem przy weryfikacji tych zgłoszeń (art. 9)²⁵. Niedopełnienie tego obowiązku będzie stanowiło obejście środków²⁶. Rozporządzenie 2022/1273 wzmocnia również przepis dotyczący obowiązków sprawozdawczych podmiotów z UE, aby zapobiec naruszaniu i obchodzeniu środka polegającego na zabezpieczeniu aktywów (art. 8)²⁷.

²³ Rozporządzenie Rady (UE) nr 833/2014 z dnia 31 lipca 2014 r. dotyczące środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie, Dz.U. L 229 z 31.7.2014, s. 1, tekst skonsolidowany dostępny pod adresem: [EUR-Lex - 02014R0833-20220604 - PL - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legalex-act-uri.do?uri=CELEX%3A02014R0833-20220604-PL); Rozporządzenie Rady (UE) nr 269/2014 z dnia 17 marca 2014 r. w sprawie środków ograniczających w odniesieniu do działań podważających integralność terytorialną, suwerenność i niezależność Ukrainy lub im zagrażających, Dz.U. L 78 z 17.3.2014, s. 6, tekst skonsolidowany dostępny pod adresem: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A02014R0269-20220604>

²⁴ Rozporządzenie Rady (UE) 2022/1273 z dnia 21 lipca 2022 r. dotyczące zmiany rozporządzenia (UE) nr 269/2014 w sprawie środków ograniczających w odniesieniu do działań podważających integralność terytorialną, suwerenność i niezależność Ukrainy lub im zagrażających, ST/11451/2022/INIT, Dz.U. L 194 z 21.7.2022, s. 1.

²⁵ Art. 9 ust. 1–3 zmienionego rozporządzenia (UE) nr 269/2014: „1. Zakazuje się świadomego i umyślnego udziału w działaniach, których celem lub skutkiem jest obchodzenie środków, o których mowa w art. 2. 2. Osoby fizyczne lub prawne, podmioty lub organy wymienione w wykazie w załączniku I: a) zgłaszają przed dniem 1 września 2022 r. lub w terminie sześciu tygodni od dnia umieszczenia w wykazie w załączniku I, w zależności od tego, która z tych dat jest późniejsza, środki finansowe lub zasoby gospodarcze, podlegające jurysdykcji państwa członkowskiego, należące do nich, będące ich własnością, będące w ich posiadaniu lub pod ich kontrolą, właściwemu organowi państwa członkowskiego, w którym te środki finansowe lub zasoby gospodarcze się znajdują; oraz b) współpracują z właściwym organem przy weryfikacji tych informacji. 3. Nieprzestrzeganie ust. 2 uznaje się za udział, o którym mowa w ust. 1, w działaniach, których celem lub skutkiem jest obchodzenie środków, o których mowa w art. 2.”.

²⁶ Tamże.

²⁷ Art. 8 ust. 1 zmienionego rozporządzenia (UE) nr 269/2014: „1. Niezależnie od mających zastosowanie zasad dotyczących sprawozdawczości, poufności i tajemnicy zawodowej, osoby fizyczne i prawne, podmioty i organy: a) natychmiast dostarczają wszelkich informacji, które ułatwiłyby przestrzeganie niniejszego rozporządzenia, takich jak informacje dotyczące rachunków lub kwot zamrożonych zgodnie z art. 2 lub posiadanych informacji o środkach finansowych i zasobach gospodarczych na terytorium Unii należących do osób fizycznych lub prawnych, podmiotów lub organów wymienionych w załączniku I, będących w ich posiadaniu lub pod ich kontrolą, i które nie są jeszcze traktowane jak zamrożone przez osoby fizyczne i prawne, podmioty i organy do tego zobowiązane, właściwemu organowi państwa członkowskiego, w którym osoby fizyczne lub prawne, podmioty lub organy mają

Art. 29 TUE i art. 215 TFUE nie stanowią jednak właściwej podstawy prawnej zbliżenia prawnokarnych definicji oraz rodzajów i wymiaru sankcji karnych.

Komunikat Komisji pt. „Europejski system gospodarczy i finansowy” z 2021 r.

Ponadto w komunikacie z 2021 r. pt. „Europejski system gospodarczy i finansowy: wspieranie otwartości, wytrzymałości i odporności”²⁸ Komisja zauważa, że wdrażanie unijnych środków ograniczających nie jest w całej UE tak spójne, jak być powinno. Prowadzi to do zakłóceń na jednolitym rynku, ponieważ unijne przedsiębiorstwa, w tym unijne spółki zależne przedsiębiorstw zagranicznych, mogą znaleźć sposoby obejścia środków ograniczających. Budzi to również niepewność wśród podmiotów gospodarczych. Niespójne egzekwowanie zmniejsza skuteczność unijnych środków ograniczających i zdolność UE do prezentowania jednomyślnego stanowiska. Oprócz innych inicjatyw, w strategii wezwano również do dalszej koordynacji działań Komisji i państw członkowskich w celu zapewnienia, aby kary krajowe za naruszenie unijnych środków ograniczających były skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające.

Instrument Wsparcia Technicznego

Ponadto w ramach Instrumentu Wsparcia Technicznego²⁹ Komisja wspiera państwa członkowskie w budowaniu zdolności i doradztwa technicznego w zakresie wdrażania środków ograniczających.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

• Podstawa prawna

Na podstawie art. 83 ust. 1 TFUE Parlament Europejski i Rada, stanowiąc w drodze dyrektyw zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą, mogą ustanawiać normy minimalne odnoszące się do określania przestępstw oraz kar w dziedzinach szczególnie poważnej przestępczości o wymiarze transgranicznym, wynikające z rodzaju lub skutków tych przestępstw lub ze szczególnej potrzeby wspólnego ich zwalczania.

Przestępstwami takimi są: terroryzm; handel ludźmi oraz seksualne wykorzystywanie kobiet i dzieci; nielegalny handel narkotykami; nielegalny handel bronią; pranie pieniędzy, korupcja; fałszowanie środków płatniczych; przestępczość komputerowa; przestępczość zorganizowana. W zależności od rozwoju przestępczości Rada może przyjąć decyzję określającą inne dziedziny przestępczości spełniające kryteria, o których mowa w tym ustępie. W tej kwestii Rada stanowi jednomyślnie po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego.

W wyniku przyjęcia decyzji Rady 2022/2332³⁰ dziedziny przestępczości wymienione w art. 83 ust. 1 TFUE obejmują obecnie również naruszenie unijnych środków

miejsce zamieszkania lub siedzibę, oraz przekazują takie informacje Komisji, bezpośrednio lub za pośrednictwem państwa członkowskiego; oraz b) współpracują z właściwym organem przy weryfikacji tych informacji.”

²⁸ COM(2021) 32 final z 19.1.2021.

²⁹ Decyzja wykonawcza Komisji z dnia 9 marca 2022 r. w sprawie finansowania Instrumentu Wsparcia Technicznego oraz przyjęcia programu prac na 2022 r., C (2022) 1379 final z 9.3.2022.

³⁰ Decyzja Rady (UE) 2022/2332 z dnia 28 listopada 2022 r. w sprawie określenia naruszenia unijnych środków ograniczających jedną z dziedzin przestępczości spełniającą kryteria określone w art. 83 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, ST/10287/2022/REV/1, Dz.U. L 308 z 29.11.2022, s. 18.

ograniczających. Umożliwia to Komisji przedstawienie niniejszego wniosku dotyczącego dyrektywy.

- **Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)**

Celem niniejszej dyrektywy jest zapewnienie wspólnych definicji przestępstw związanych z naruszeniem unijnych środków ograniczających oraz dostępności skutecznych, odstraszających i proporcjonalnych sankcji karnych za poważne przestępstwa związane z takim naruszeniem. Państwa członkowskie nie mogą, w stopniu wystarczającym, osiągnąć tych celów samodzielnie, co omówiono bardziej szczegółowo w kolejnych akapitach. Lepsze ich osiągnięcie możliwe jest na szczeblu UE ze względu na skalę i skutki tego rodzaju czynów, które z natury mają charakter transgraniczny i potencjalnie utrudniają osiągnięcie celów UE w zakresie ochrony międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa oraz utrzymania wspólnych wartości UE. W związku z tym UE może przyjąć niezbędne środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 TUE.

Naruszenie unijnych środków ograniczających to szczególnie poważna dziedzina przestępczości, ponieważ może ona utrzymywać zagrożenia dla międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, podważać umacnianie i wspieranie demokracji, państwa prawnego i praw człowieka oraz powodować znaczne szkody w gospodarce, społeczeństwie i środowisku. Z powodu takich naruszeń osoby fizyczne i podmioty, których aktywa zabezpieczono lub których działalność ograniczono, nadal mają dostęp do swoich aktywów, co udaremnia realizację celów tych środków ograniczających. Podobnie środki pieniężne pozyskane z wykorzystywania towarów i zasobów naturalnych będących przedmiotem wymiany handlowej realizowanej z naruszeniem unijnych środków ograniczających mogą również umożliwić reżimom, przeciwko którym skierowano te środki ograniczające, dalszy dostęp do niezbędnych środków (tj. zakup broni i uzbrojenia), przy pomocy których kontynuują one swoje represyjne praktyki i nadal popełniają poważne przestępstwa. Naruszenie unijnych środków ograniczających związanych z wymianą handlową może ponadto przyczynić się do nielegalnego wykorzystywania zasobów naturalnych w jurysdykcji, której dotyczą te środki ograniczające.

Ponadto fakt, że państwa członkowskie zawarły w swoim prawie administracyjnym lub karnym bardzo różne definicje naruszeń unijnych środków ograniczających i powiązane z nimi kary, sugeruje, że to samo naruszenie może być karane na różne sposoby i na różnych poziomach egzekwowania. Różnice te stanowią przeszkodę dla spójnego stosowania polityki Unii w zakresie środków ograniczających. Mogą nawet prowadzić do tego, że sprawcy będą wybierać sobie sąd ze względu na możliwość korzystniejszego rozstrzygnięcia sprawy (ang. forum shopping), a ostatecznie nawet do (quasi-)bezkarności sprawców, jeżeli zdecydują się oni na prowadzenie działalności w państwie członkowskim lub państwach członkowskich, które przewidują mniej surowe kary lub które historycznie łagodnie podchodziły do wnoszenia i popierania oskarżeń z tytułu naruszenia unijnych środków ograniczających. Podważa to skuteczność środków ograniczających i ich egzekwowania na szczeblu Unii. Taka sytuacja może udaremnić realizację celów UE w zakresie ochrony międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa oraz podtrzymywania wspólnych wartości UE. W związku z tym istnieje szczególna potrzeba wspólnego działania na szczeblu UE, aby za pomocą prawa karnego zaradzić naruszeniom unijnych środków ograniczających.

Ponadto naruszenia unijnych środków ograniczających mają wyraźny wymiar transgraniczny, który niekiedy jest wręcz wpisany w ich naturę. Nie tylko dopuszczają się ich zazwyczaj osoby fizyczne i prawne działające na skalę globalną, lecz także w niektórych przypadkach unijne środki ograniczające, takie jak ograniczenia usług bankowych, wręcz uniemożliwiają

prowadzenie operacji transgranicznych. Naruszenie takich ograniczeń jest zatem już z definicji czynem o wymiarze transgranicznym, wymagającym wspólnej transgranicznej reakcji na szczeblu UE.

Harmonizacja zwiększyłaby wreszcie także odstrasżający skutek sankcji karnych za naruszenie unijnych środków ograniczających.

- **Proporcjonalność**

Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w art. 5 TUE niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia swojego celu. Zbliżenie definicji przestępstw oraz rodzajów i wymiaru sankcji karnych ogranicza się do tego, co jest konieczne, aby skutecznie zwalczać naruszenia unijnych środków ograniczających w państwach członkowskich. Działania dotyczące wykorzystywania narzędzi w postępowaniu przygotowawczym oraz wymiany informacji zostały uwzględnione jedynie w zakresie niezbędnym do zapewnienia skutecznego funkcjonowania proponowanych ram prawnokarnych.

- **Wybór instrumentu**

Na podstawie art. 83 ust. 1 TFUE Parlament Europejski i Rada, stanowiąc w drodze dyrektyw zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą, mogą ustanawiać normy minimalne odnoszące się do określania przestępstw oraz kar w dziedzinach szczególnie poważnej przestępczości o wymiarze transgranicznym, wynikające z rodzaju lub skutków tych przestępstw lub ze szczególnej potrzeby wspólnego ich zwalczania.

3. WYNIKI OCEN *EX POST*, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

Ukierunkowane konsultacje z państwami członkowskimi przeprowadzono na forum Grupy Roboczej ds. Współpracy Wymiarów Sprawiedliwości w Sprawach Karnych (8 września 2022 r.), Europolu (5 września) i Eurojustu (13 września). DG JUST zorganizowała również dogłębną dyskusję z członkami swojej grupy ekspertów ds. polityki kryminalnej UE (16 września). Konsultacje te oparto na specjalnym kwestionariuszu Komisji, zawierającym pytania dotyczące przestępstw, sankcji karnych, zasad ustalania jurysdykcji oraz przepisów dotyczących współpracy transgranicznej, które mają zostać włączone do przyszłej dyrektywy.

- **Gromadzenie i wykorzystanie wiedzy eksperckiej**

W następstwie agresji wojskowej Rosji na Ukrainę, na początku marca 2022 r. Komisja powołała grupę zadaniową „Freeze and Seize”. Jej celem jest zapewnienie koordynacji między państwami członkowskimi w zakresie egzekwowania unijnych środków ograniczających wobec osób fizycznych i przedsiębiorstw z Rosji i Białorusi ujętych w wykazie oraz zbadanie wzajemnego oddziaływania między unijnymi środkami ograniczającymi a środkami z dziedziny prawa karnego. W ramach wymiany poglądów odbyły się spotkania z właściwymi organami krajowymi ds. stosowania środków

ograniczających, Europolem, Eurojustem i siecią punktów kontaktowych ds. ścigania ludobójstwa³¹, której sekretariat funkcjonuje w ramach Eurojustu.

Specjalna podgrupa grupy zadaniowej „Freeze and Seize” zajmuje się wzmocnieniem wdrażania unijnych środków ograniczających. W szczególności skupia się na kwestiach zgłaszanych przez organy krajowe oraz bada możliwe sposoby aktywnej identyfikacji mienia. W podgrupie tej uczestniczą właściwe organy krajowe państw członkowskich. W czasie wymian poglądów w ramach tej podgrupy niejednokrotnie wspomniano o trudnościach w pociąganiu do odpowiedzialności osób fizycznych i prawnych uczestniczących w naruszaniu unijnych środków ograniczających. Uczestnicy tych wymian opowiadali się również za wspólnym podejściem prawnokarnym do naruszeń unijnych środków ograniczających.

Konieczności takiego wspólnego podejścia dowodzi w szczególności sprawozdanie sieci punktów kontaktowych ds. ścigania ludobójstwa z grudnia 2021 r.³². W sprawozdaniu tym podkreślono potrzebę kryminalizacji naruszania unijnych środków ograniczających, aby zagwarantować, że osoby fizyczne lub prawne odpowiedzialne za naruszenia zostaną pociągnięte do odpowiedzialności³³. Ponadto w sprawozdaniu stwierdzono, że „prowadzenie dochodzeń w sprawie naruszeń sankcji może stanowić zabezpieczenie przed bezkarnością”, zwłaszcza w kontekście najpoważniejszych zbrodni wagi międzynarodowej³⁴.

Ponadto w dyskusjach grupy zadaniowej „Freeze and Seize” na temat wymiany najlepszych praktyk w zakresie przeprowadzania postępowań przygotowawczych i konfiskat wykazano znaczenie aktywnego podejścia i koordynacji między organami odpowiedzialnymi za wdrażanie unijnych środków ograniczających. Jednostki analityki finansowej, organy ścigania i organy celne, wraz z partnerami międzynarodowymi, społeczeństwem obywatelskim i dziennikarzami śledczymi, powinny współpracować i dzielić się informacjami, aby uzyskać wskazówki umożliwiające organom ścigania wszczęcie postępowania przygotowawczego.

13 maja i 16 września 2022 r. Komisja zasięgnęła również opinii swojej grupy ekspertów ds. polityki kryminalnej UE³⁵. Grupa ta zasadniczo z zadowoleniem przyjęła zamiar harmonizacji definicji i kar na szczeblu UE i wniosła konkretny wkład w zakresie przestępstw, kar, przepisów jurysdykcyjnych i współpracy transgranicznej.

• Ocena skutków

Niniejszy wniosek dotyczący dyrektywy ma na celu zbliżenie definicji przestępstw i kar w obszarze naruszenia unijnych środków ograniczających. Opracowany został w następstwie decyzji Rady (UE) 2022/2332 w sprawie określenia naruszenia unijnych środków

³¹ Eurojust, sieć punktów kontaktowych ds. ścigania ludobójstwa, zob. <https://www.eurojust.europa.eu/judicial-cooperation/practitioner-networks/genocide-network?msclid=de6a1668cf6011eca5681e93e0033be2>

³² Sieć punktów kontaktowych ds. ścigania ludobójstwa, Sprawozdanie ekspertów dotyczące ścigania naruszeń sankcji (środków ograniczających) w jurysdykcjach krajowych: analiza porównawcza”, 2021.

³³ Tamże, s. 4.

³⁴ Tamże, s. 26.

³⁵ Komisja Europejska, grupa ekspertów ds. polityki kryminalnej UE, <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?do=groupDetail.groupDetail&groupID=2760&msclid=56005123cfaf11ec8de3edb643537b59&lang=pl>

ograniczających jedną z dziedzin przestępczości spełniającą kryteria określone w art. 83 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej³⁶.

Wnioskowi Komisji Europejskiej dotyczącemu decyzji Rady, przedstawionemu 25 maja³⁷, towarzyszył komunikat „W kierunku dyrektywy w sprawie sankcji karnych za naruszenie unijnych środków ograniczających”³⁸. Ze względu na pilną potrzebę pociągnięcia do odpowiedzialności osób fizycznych i prawnych zaangażowanych w naruszanie unijnych środków ograniczających, w załączniku do tego komunikatu przedstawiono już główne elementy, jakie mogłaby zawierać przyszła dyrektywa w sprawie sankcji karnych za naruszenie unijnych środków ograniczających.

W decyzji Rady (UE) 2022/2332 w sprawie określenia naruszenia unijnych środków ograniczających jedną z dziedzin przestępczości spełniającą kryteria określone w art. 83 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej podkreślono także pilną konieczność przyjęcia prawa wtórnego³⁹.

Z uwagi na te okoliczności nie przeprowadzono oceny skutków.

- **Prawa podstawowe**

Niniejsza dyrektywa nie narusza praw podstawowych i jest zgodna z zasadami określonymi w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej („Karta”)⁴⁰. W szczególności dyrektywa zapewnia zgodność z następującymi postanowieniami Karty: prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego (art. 6); ochrona danych osobowych (art. 8); wolność prowadzenia działalności gospodarczej (art. 16); prawo własności (art. 17); prawo do skutecznego środka prawnego i dostępu do bezstronnego sądu (art. 47); domniemanie niewinności i prawo do obrony (art. 48); zasady legalności oraz proporcjonalności kar do czynów zabronionych pod groźbą kary (art. 49); zakaz ponownego sądenia lub karania w postępowaniu karnym za ten sam czyn zabroniony pod groźbą kary (art. 50).

Transpozycja niniejszej dyrektywy do prawa krajowego będzie musiała nastąpić z poszanowaniem praw podstawowych. W szczególności państwa członkowskie powinny zapewnić, aby nakładanie sankcji karnych i administracyjnych było zgodne z zasadami Karty, w tym z zasadą wolności od samooskarżenia, prawem do zachowania milczenia oraz zakazem ponownego sądenia lub karania w postępowaniu karnym za ten sam czyn zabroniony pod groźbą kary. Państwa członkowskie powinny również zapewnić poszanowanie praw procesowych osób podejrzanych lub oskarżonych w postępowaniu karnym. W tym względzie obowiązki wynikające z niniejszej dyrektywy pozostają bez uszczerbku dla obowiązków państw członkowskich wynikających z prawa Unii dotyczącego praw procesowych w postępowaniu karnym. Ponadto transpozycja niniejszej dyrektywy do prawa krajowego

³⁶ Jak wyżej, przypis 30.

³⁷ Komisja Europejska, wniosek dotyczący decyzji Rady w sprawie dodania naruszenia unijnych środków ograniczających do dziedzin przestępczości określonych w art. 83 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, COM(2022) 247 z 25.5.2022.

³⁸ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady pt. „W kierunku dyrektywy w sprawie sankcji karnych za naruszenie unijnych środków ograniczających”, COM(2022) 249 z 25.5.2022.

³⁹ Jak wyżej, przypis 30, motyw 24: „Aby umożliwić, w trybie pilnym, przyjęcie prawa wtórnego ustanawiającego normy minimalne dotyczące definicji przestępstwa polegającego na naruszeniu unijnych środków ograniczających oraz kar za takie przestępstwo, niniejsza decyzja powinna wejść w życie w trybie pilnym następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*”.

⁴⁰ Karta praw podstawowych Unii Europejskiej, Dz.U. C 326 z 26.10.2012, s. 391.

będzie musiała odbyć się bez uszczerbku dla obowiązujących przepisów dotyczących sprawozdawczości, poufności i tajemnicy zawodowej.

4. WPLYW NA BUDŻET

Niniejszy wniosek ma nieznaczny wpływ na budżet państw członkowskich i Komisji. Szczegółowe informacje na temat skutków finansowych dla Komisji można znaleźć w ocenie skutków finansowych regulacji załączonej do niniejszego pakietu legislacyjnego.

Zgodnie z art. 19 ust. 1 i 4 niniejszego wniosku Komisja będzie musiała podjąć szereg obowiązków sprawozdawczych. Dwa lata po zakończeniu okresu transpozycji dyrektywy do prawa krajowego Komisja będzie musiała przedstawić sprawozdanie na temat sposobu, w jaki państwa członkowskie dokonały tej transpozycji. Pięć lat po zakończeniu okresu transpozycji Komisja musi przedstawić analizę skuteczności dyrektywy, aby ocenić jej wartość dodaną. Nastąpi to dopiero po zakończeniu obecnych wieloletnich ram finansowych.

Pierwsze sprawozdanie dotyczy transpozycji dyrektywy przez państwa członkowskie. Drugim sprawozdaniem, które Komisja musi sporządzić, jest badanie oceniające skuteczność dyrektywy w odniesieniu do określonego zestawu wskaźników.

Ponadto w ocenie skutków finansowych regulacji szczegółowo opisano koszty gromadzenia i analizy statystyk dotyczących przestępstw, o których mowa w art. 3, 4 i 5. Państwa członkowskie muszą co roku przedkładać te statystyki Komisji, zgodnie z art. 19 ust. 2 i 3 niniejszego wniosku.

Oprócz kosztów ponoszonych przez Komisję wniosek będzie miał również ograniczone skutki finansowe dla państw członkowskich. Te skutki finansowe można podzielić na trzy części składowe.

- 1) Jak przewidziano w art. 15 niniejszego wniosku, państwa członkowskie będą musiały zapewnić dostępność skutecznych narzędzi na potrzeby postępowań przygotowawczych w sprawie przestępstw związanych z naruszeniem unijnych środków ograniczających.
- 2) Zgodnie z art. 13 niniejszego wniosku państwa członkowskie będą musiały zapewnić koordynację i współpracę na szczeblu strategicznym i operacyjnym między wszystkimi właściwymi organami zaangażowanymi w zapobieganie przestępstwom związanym z naruszeniem unijnych środków ograniczających, w prowadzenie postępowań przygotowawczych oraz we wnoszenie i popieranie oskarżeń w ich sprawie.
- 3) Państwa członkowskie poniosą pewne koszty związane z wyżej wymienionym obowiązkiem corocznego przedkładania statystyk dotyczących przestępstw, o których mowa w art. 3, 4 i 5. Dostępne dane nie są jednak wystarczające, aby umożliwić dokładne oszacowanie powiązanych kosztów.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

• Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania

Od chwili wejścia w życie dyrektywy państwa członkowskie będą miały sześć miesięcy na jej transpozycję do ustawodawstwa krajowego. Dwa lata po zakończeniu tego okresu Komisja będzie musiała przedstawić sprawozdanie na temat sposobu, w jaki państwa członkowskie dokonały transpozycji dyrektywy. Pięć lat po zakończeniu okresu transpozycji Komisja musi przedstawić analizę skuteczności dyrektywy, aby ocenić jej wartość dodaną.

- **Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku**

Artykuł 1: Przedmiot

W tym przepisie określa się cel dyrektywy, polegający w szczególności na zapewnieniu skutecznego stosowania unijnych środków ograniczających.

Artykuł 2: Zakres stosowania i definicje

W tym przepisie określa się zakres stosowania dyrektywy. Ma ona zastosowanie do naruszeń unijnych środków ograniczających przyjętych przez UE na podstawie art. 29 TUE lub art. 215 TFUE. Wśród tych środków znalazło się zabezpieczenie środków finansowych i zasobów gospodarczych, zakazy udostępniania środków finansowych i zasobów gospodarczych oraz zakazy wjazdu na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub przejazdu przez nie, a także sektorowe środki gospodarcze i embarga na broń. Ponadto w przepisie tym definiuje się terminy stosowane w niniejszej dyrektywie, w tym pojęcia: „wskazana osoba, podmiot lub organ”, „środki finansowe” oraz „zasoby gospodarcze”.

Artykuł 3: Naruszenie unijnych środków ograniczających

W tym przepisie opisuje się przestępstwa objęte niniejszą dyrektywą. Należą do nich naruszenia zakazów i ograniczeń wprowadzonych unijnymi środkami ograniczającymi, czyn mający na celu obejście unijnych środków ograniczających⁴¹ oraz naruszenie warunków określonych w zezwoleniach udzielanych przez właściwe organy na prowadzenie niektórych rodzajów działalności, które w przeciwnym razie byłyby zakazane środkami ograniczającymi. Wprowadzenie tego katalogu przestępstw nie może być rozumiane jako nakładające na osoby fizyczne obowiązki sprzeczne z wolnością od samooskarżenia i prawem do milczenia, które zapisano w Karcie i dyrektywie (UE) 2016/343⁴². Ponadto nie wpływa on na obowiązujące przepisy dotyczące sprawozdawczości, poufności i tajemnicy zawodowej.

Ponadto nie kryminalizuje się działalności związanej z dostarczaniem towarów i świadczeniem usług codziennego użytku, z których osobiście korzystają wskazane osoby fizyczne, takich jak żywność, produkty i usługi opieki zdrowotnej lub drobna gotówka, jeżeli działalność taka wyraźnie ogranicza się do zaspokajania podstawowych potrzeb takich osób oraz członków rodziny pozostających na ich utrzymaniu. Niezgłoszenie takiej działalności również nie podlega kryminalizacji. Ponadto kryminalizacji nie podlega także dostarczanie pomocy humanitarnej potrzebującym. Taka pomoc humanitarna musi być udzielana przy zachowaniu pełnej zgodności z międzynarodowym prawem humanitarnym i może obejmować w szczególności żywność i żywienie, schronienie, opiekę zdrowotną, wodę i infrastrukturę sanitarną. Ponadto przy wdrażaniu niniejszej dyrektywy państwa członkowskie powinny uwzględnić fakt, że międzynarodowe prawo humanitarne, prawo konfliktów zbrojnych, stanowi, że środki ograniczające nie powinny uniemożliwiać dostarczania pomocy humanitarnej zgodnie z zasadami bezstronności, humanitaryzmu, neutralności i niezależności⁴³.

⁴¹ Zob. art. 8 i 9 zmienionego rozporządzenia (UE) nr 269/2014.

⁴² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/343 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie wzmocnienia niektórych aspektów domniemania niewinności i prawa do obecności na rozprawie w postępowaniu karnym (Dz.U. L 65 z 11.3.2016, s. 1).

⁴³ Zawiadomienie Komisji, Wytyczne Komisji w sprawie udzielania pomocy humanitarnej zgodnie z unijnymi środkami ograniczającymi (sankcjami), C (2022) 4486 z 30.6.2022.

Niektóre naruszenia unijnych środków ograniczających stanowią przestępstwo także wówczas, gdy zostały popełnione wskutek rażącego niedbalstwa. W szczególności specjaliści w dziedzinach takich, jak usługi prawne, finansowe i handlowe, powinni zachować należytą staranność, aby zapobiec naruszeniom unijnych środków ograniczających.

Artykuł 4: Podżeganie, pomocnictwo i usiłowanie popełnienia przestępstwa

W art. 4 kryminalizuje się podżeganie do przestępstw, o których mowa w art. 3, oraz pomocnictwo w ich popełnieniu. Ponadto kryminalizuje się usiłowanie popełnienia przestępstw wymienionych w art. 3.

Artykuł 5: Sankcje karne dla osób fizycznych

W art. 5 określa się normy minimalne w celu zapewnienia, aby przestępstwa, o których mowa w art. 3 i 4, podlegały skutecznym, proporcjonalnym i odstrasającym sankcjom karnym. We wniosku wymaga się, aby państwa członkowskie ustanowiły konkretne wymiary i rodzaje sankcji za przestępstwa związane z naruszeniem unijnych środków ograniczających. Proponowana kategoryzacja odzwierciedla wagę przestępstw. Ustala się próg pieniężny w wysokości 100 000 EUR jako sposób wyróżnienia poważniejszych przestępstw, które powinny podlegać karze pozbawienia wolności o maksymalnym wymiarze co najmniej 5 lat. Jak już wspomniano, w 14 państwach członkowskich maksymalny wymiar kary pozbawienia wolności wynosi 2–5 lat. W 8 państwach członkowskich możliwe jest nałożenie kary w maksymalnym wymiarze 8–12 lat⁴⁴. Dodatkowe kary lub środki powinny być również dostępne w ramach postępowania karnego przeciwko osobom fizycznym. Powinny one obejmować grzywny.

Artykuł 6: Odpowiedzialność osób prawnych

Art. 6 zawiera zobowiązania niezbędne, aby zapewnić, że osoby prawne poniosą odpowiedzialność za przestępstwa, o których mowa w art. 3 i 4, jeżeli przestępstwa te zostały popełnione na ich korzyść. Artykuł ten stanowi również, że państwa członkowskie powinny zapewnić możliwość pociągnięcia osób prawnych do odpowiedzialności za brak nadzoru i kontroli, który umożliwił popełnienie przestępstwa, o którym mowa w art. 3 i 4, na korzyść osoby prawnej. Ponadto odpowiedzialność osoby prawnej nie powinna wykluczać przeprowadzenia postępowania karnego przeciwko osobom fizycznym.

Artykuł 7: Kary dla osób prawnych

W art. 7 określa się kary mające zastosowanie do osób prawnych uczestniczących w przestępstwach objętych niniejszym wnioskiem. W szczególności państwa członkowskie zobowiązane są do przyjęcia niezbędnych środków w celu zapewnienia, aby osoba prawna pociągnięta do odpowiedzialności na mocy art. 6 podlegała skutecznym, proporcjonalnym i odstrasającym karom, takim jak: grzywny karne lub niemające charakteru karnego; pozbawienie dostępu do finansowania publicznego, w tym do procedur przetargowych, dotacji i koncesji; zakaz prowadzenia działalności gospodarczej; cofnięcie zezwoleń na prowadzenie działalności, która doprowadziła do popełnienia przestępstwa, i upoważnień do jej prowadzenia; umieszczenie pod nadzorem sądowym; likwidacja sądowa; oraz zamknięcie zakładów wykorzystywanych do popełnienia przestępstwa.

Ponadto w artykule tym stanowi się, że państwa członkowskie powinny przyjąć środki niezbędne do zapewnienia, aby osoby prawne, które czerpią korzyści z popełnienia przez inne

⁴⁴ Sieć punktów kontaktowych ds. ścigania ludobójstwa, sekcja 5.2, s. 23.

osoby przestępstw naruszających unijne środki ograniczające, podlegały karze grzywny, której górna granica wynosi nie mniej niż 5 procent całkowitego globalnego obrotu danej osoby prawnej w roku obrotowym poprzedzającym decyzję o nałożeniu grzywny. Odpowiedzialność osób prawnych nie wyklucza możliwości wszczęcia postępowania karnego przeciwko osobom fizycznym, które są sprawcami przestępstw, o których mowa w art. 3 i 4.

Artykuł 8: Okoliczności obciążające

W art. 8 określa się okoliczności obciążające, które należy uwzględnić przy wymierzaniu kar w odniesieniu do przestępstwa, o którym mowa w art. 3 i 4. Za obciążającą należy uznać każdą z następujących okoliczności: przestępstwo popełniono w ramach organizacji przestępczej w rozumieniu decyzji ramowej Rady 2008/841/WSiSW⁴⁵; przestępstwo popełnił profesjonalny usługodawca z naruszeniem swoich obowiązków zawodowych; przestępstwo popełnił urzędnik publiczny w ramach wykonywania obowiązków oraz przestępstwo popełniła inna osoba podczas sprawowania funkcji publicznej.

Artykuł 9: Okoliczności łagodzące

W art. 9 określa się okoliczności łagodzące, które należy uwzględnić przy wymierzaniu kar w odniesieniu do przestępstwa, o którym mowa w art. 3 i 4. Należą do nich sytuacje, w których sprawca udziela organom administracyjnym lub sądowym informacji, których organy te nie byłyby w stanie uzyskać w inny sposób, a które ułatwiają im: (i) identyfikację lub pociągnięcie do odpowiedzialności karnej pozostałych sprawców lub (ii) zebranie dowodów.

Artykuł 10: Zabezpieczenie i konfiskata

W art. 10 doprecyzowuje się pojęcie „korzyści”⁴⁶, szczególnie w sytuacjach, w których wskazana osoba, wskazany podmiot lub organ popełnia przestępstwo obejścia środków, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. h) pkt (i) i (ii), lub w takim przestępstwie uczestniczy. Zasady proporcjonalności konfiskaty należy przestrzegać w każdym indywidualnym przypadku.

Artykuł 11: Zasady ustalania jurysdykcji

W art. 11 określa się przepisy dotyczące jurysdykcji w celu zapewnienia, aby państwa członkowskie ustanowiły jurysdykcję w odniesieniu do przestępstw objętych wnioskiem. Państwa członkowskie powinny sprawować jurysdykcję w odniesieniu do przestępstw popełnionych przez osoby prawne mające siedzibę na ich terytorium oraz przestępstw popełnionych na korzyść osoby prawnej w związku z działalnością gospodarczą prowadzoną w całości lub w części na terytorium UE. W szczególności w sprawozdaniu sieci punktów kontaktowych ds. ścigania ludobójstwa z 2021 r. wspomniano o kilku istotnych przypadkach⁴⁷ przedsiębiorstw mających siedzibę w państwie członkowskim, które naruszały

⁴⁵ Decyzja ramowa Rady 2008/841/WSiSW z dnia 24 października 2008 r. w sprawie zwalczania przestępczości zorganizowanej, Dz.U. L 300 z 11.11.2008, s. 42.

⁴⁶ Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie odzyskiwania i konfiskaty mienia, COM(2022) 245 z 25.5.2022, art. 3 ust. 1: „«korzyści» oznaczają wszelkie korzyści majątkowe pochodzące, bezpośrednio lub pośrednio, z przestępstwa, przybierające dowolną formę mienia i obejmujące wszelkie korzyści wynikające z ponownego zainwestowania lub przekształcania korzyści bezpośrednich oraz wszelkie wpływy mające wartość”.

⁴⁷ Sieć punktów kontaktowych ds. ścigania ludobójstwa, Sprawozdanie ekspertów dotyczące ścigania naruszeń sankcji (środków ograniczających) w jurysdykcjach krajowych: analiza porównawcza, 2021, s. 14.

środki ograniczające w państwach trzecich. Ponadto ustanowienie jurysdykcji w odniesieniu do osób prawnych w kontekście wszelkiego rodzaju działalności gospodarczej prowadzonej w całości lub w części na terytorium UE ma szczególne znaczenie dla zwalczania naruszeń unijnych środków ograniczających. Umożliwi to państwom członkowskim ściganie naruszeń – które mają związek z UE, ale do których dochodzi za pośrednictwem państw trzecich lub osób spoza UE – takich jak wywóz z UE do miejsca docelowego lub użytkownika końcowego, albo transfery mienia z UE do osoby wskazanej w wykazie.

Artykuł 12: Terminy przedawnienia

W art. 12 ustanawia się przepisy dotyczące terminów przedawnienia, aby umożliwić właściwym organom prowadzenie w określonym czasie postępowań przygotowawczych, wnoszenie i popieranie oskarżeń oraz orzekanie w sprawie przestępstw objętych niniejszym wnioskiem.

Artykuł 13: Koordynacja i współpraca między właściwymi organami w państwie członkowskim

Tym przepisem wprowadza się wymóg, aby państwa członkowskie zapewniły koordynację i współpracę na szczeblu strategicznym i operacyjnym między wszystkimi właściwymi organami zaangażowanymi w zapobieganie przestępstwom związanym z naruszeniem unijnych środków ograniczających, prowadzenie postępowań przygotowawczych oraz wnoszenie i popieranie oskarżeń w ich sprawie.

Artykuł 14: Zgłaszanie przestępstw i ochrona osób, które zgłaszają przestępstwa związane z naruszeniem unijnych środków ograniczających lub pomagają w postępowaniu przygotowawczym

Przepis ten dotyczy ochrony sygnalistów zgłaszających informacje lub dostarczających dowodów w ramach postępowania przygotowawczego dotyczącego naruszenia unijnych środków ograniczających.

Artykuł 15: Narzędzia stosowane w postępowaniu przygotowawczym

Przepis ten stanowi, że skuteczne narzędzia stosowane w postępowaniu przygotowawczym, takie jak te wykorzystywane w sprawach dotyczących przestępczości zorganizowanej lub innych poważnych przestępstw, muszą być również dostępne do celów prowadzenia postępowań przygotowawczych lub wnoszenia i popierania oskarżeń w sprawie przestępstw, o których mowa w art. 3 i 4.

Artykuł 16: Współpraca między państwami członkowskimi, Komisją, Europelem, Eurojustem i Prokuraturą Europejską

W przepisie tym określa się wymóg, aby państwa członkowskie, Eurojust, Prokuratura Europejska i Komisja – w ramach swoich odpowiednich kompetencji – współpracowały w zwalczaniu przestępstw, o których mowa w art. 3 i 4. Właściwe organy państw członkowskich powinny również wymieniać się informacjami o kwestiach praktycznych.

Artykuł 17: Zmiany w dyrektywie (UE) 2018/1673

W przepisie tym zmienia się art. 2 dyrektywy (UE) 2018/1673 w sprawie zwalczania prania pieniędzy za pomocą środków prawnokarnych⁴⁸, poprzez zdefiniowanie naruszenia unijnych środków ograniczających jako „działalności przestępczej”. W związku z tym przestępstwo stanowi pranie pieniędzy, o którym mowa w art. 3 dyrektywy (UE) 2018/1673, dotyczące mienia pochodzącego z przestępstw objętych niniejszą dyrektywą.

Artykuły 18–21:

Artykuły te zawierają dalsze przepisy dotyczące transpozycji i składania sprawozdań przez państwa członkowskie, oceny i składania sprawozdań przez Komisję, a także wejścia w życie i adresatów niniejszej dyrektywy. Ze względu na pilną potrzebę pociągnięcia do odpowiedzialności osób fizycznych i prawnych uczestniczących w naruszaniu unijnych środków ograniczających państwa członkowskie powinny wprowadzić w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do przestrzegania niniejszej dyrektywy w terminie 6 miesięcy od daty jej wejścia w życie.

⁴⁸ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1673 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie zwalczania prania pieniędzy za pomocą środków prawnokarnych, PE/30/2018/REV/1, Dz.U. L 284 z 12.11.2018, s. 22.

Wniosek

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY**w sprawie definicji przestępstw związanych z naruszeniem unijnych środków ograniczających oraz kar za takie przestępstwa**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 83 ust. 1,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Aby zapewnić skuteczne stosowanie unijnych środków ograniczających i integralność rynku wewnętrznego w Unii oraz osiągnąć wysoki poziom bezpieczeństwa w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, konieczne jest ustanowienie norm minimalnych dotyczących definicji przestępstw związanych z naruszeniem tych unijnych środków ograniczających oraz dotyczących kar za takie przestępstwa.
- (2) Unijne środki ograniczające, takie jak środki dotyczące zabezpieczenia środków finansowych i zasobów gospodarczych, zakazy udostępniania środków finansowych i zasobów gospodarczych oraz zakazy wjazdu na terytorium państwa członkowskiego lub przejazdu przez te terytoria, a także sektorowe środki gospodarcze i embarga na broń, stanowią podstawowe narzędzie wspierania celów wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, określonych w art. 21 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE). Cele te obejmują ochronę wartości Unii, jej bezpieczeństwa, niezależności i integralności, umacnianie i wspieranie demokracji, państwa prawnego, praw człowieka i zasad prawa międzynarodowego oraz utrzymanie pokoju międzynarodowego, zapobieganie konfliktom i wzmacnianie bezpieczeństwa międzynarodowego zgodnie z celami i zasadami Karty Narodów Zjednoczonych.
- (3) Aby zapewnić skuteczne stosowanie unijnych środków ograniczających, konieczne jest wprowadzenie przez państwa członkowskie skutecznych, proporcjonalnych i odstraszających kar za naruszenie tych unijnych środków ograniczających, w tym ustanowionych w nich obowiązków, takich jak sprawozdawczość. Konieczne jest również, aby kary te obejmowały obchodzenie unijnych środków ograniczających.
- (4) Skuteczne stosowanie unijnych środków ograniczających wymaga wprowadzenia wspólnych karnoprawnych definicji czynów naruszających unijne środki ograniczające. Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby czyny te stanowiły przestępstwo, jeżeli zostały popełnione umyślnie, jak również wskutek rażącego niedbalstwa, w przypadku gdy osoba fizyczna lub prawna wiedziała lub powinna była wiedzieć, że jej czyn może stanowić naruszenie unijnych środków ograniczających.

- (5) Skuteczne stosowanie unijnych środków ograniczających wymaga wprowadzenia także wspólnych karnoprawnych definicji czynów polegających na obchodzeniu unijnych środków ograniczających.
- (6) Osoby, podmioty i organy, które są wskazane indywidualnie w unijnych środkach ograniczających i które podlegają tym środkom, mogą być niejednokrotnie zaangażowane jako podżegacze i współsprawcy. Na przykład coraz powszechniejsza jest praktyka polegająca na tym, że wskazane osoby i podmioty przekazują środki finansowe, mienie lub zasoby gospodarcze osobie trzeciej w celu obejścia unijnych środków ograniczających. Czyn ten stanowi zatem przestępstwo polegające na obchodzeniu środków, w odniesieniu do którego niniejszą dyrektywą dokonuje się zbliżenia przepisów.
- (7) Przedstawiciele zawodów prawniczych określonych przez państwa członkowskie powinni podlegać niniejszej dyrektywie, w tym obowiązkowi zgłaszania naruszeń unijnych środków ograniczających, podczas świadczenia usług w kontekście działalności zawodowej, takich jak usługi prawne, finansowe i handlowe. Z doświadczenia wynika, że istnieje wyraźne ryzyko niewłaściwego wykorzystania usług tych przedstawicieli zawodów prawniczych do celów naruszenia unijnych środków ograniczających. Powinny jednak istnieć zwolnienia z obowiązku zgłaszania informacji uzyskanych w ścisłym związku z postępowaniem sądowym, administracyjnym lub arbitrażowym, zarówno przed jego rozpoczęciem, w jego trakcie i po jego zakończeniu, jak i w trakcie ustalania sytuacji prawnej klienta. W związku z tym porady prawne udzielane w takich okolicznościach powinny nadal podlegać obowiązkowi zachowania tajemnicy zawodowej, z wyjątkiem sytuacji, gdy przedstawiciel zawodu prawniczego uczestniczy w naruszeniu unijnych środków ograniczających, porady prawne udzielane są w celu naruszenia unijnych środków ograniczających lub przedstawiciel zawodu prawniczego wie, że jego klient zwraca się o poradę prawną w celu naruszenia unijnych środków ograniczających. Wiedzę tę można wywnioskować z obiektywnych, faktycznych okoliczności.
- (8) Skuteczne stosowanie unijnych środków ograniczających wymaga ponadto wspólnej prawnokarnej definicji czynu naruszającego warunki określone w zezwoleniach udzielanych przez właściwe organy na prowadzenie określonych rodzajów działalności, które wobec braku takiego zezwolenia są zakazane lub ograniczone w ramach unijnego środka ograniczającego.
- (9) Nie należy kryminalizować działalności związanej z dostarczaniem towarów i świadczeniem usług codziennego użytku, z których osobiście korzystają wskazane osoby fizyczne, takich jak żywność, produkty i usługi opieki zdrowotnej lub drobna gotówka, jeżeli działalność taka wyraźnie ogranicza się do zaspokajania podstawowych potrzeb takich osób oraz członków rodziny pozostających na ich utrzymaniu. Niezgłoszenie takiej działalności również nie powinno podlegać kryminalizacji. Ponadto nie należy kryminalizować dostarczania pomocy humanitarnej potrzebującym. Taka pomoc humanitarna musi być udzielana przy zachowaniu pełnej zgodności z międzynarodowym prawem humanitarnym i może obejmować w szczególności żywność i żywienie, schronienie, opiekę zdrowotną, wodę i infrastrukturę sanitarną. Ponadto przy wdrażaniu niniejszej dyrektywy państwa członkowskie powinny uwzględnić fakt, że międzynarodowe prawo humanitarne, prawo konfliktów zbrojnych, stanowi, że środki ograniczające nie powinny uniemożliwiać dostarczania pomocy humanitarnej zgodnie z zasadami bezstronności, humanitaryzmu, neutralności i niezależności.

- (10) Kary za powyższe przestępstwa powinny być skuteczne, odstraszające i proporcjonalne. W tym celu należy ustalić minimalne poziomy maksymalnego wymiaru kary pozbawienia wolności dla osób fizycznych. Dodatkowe kary lub środki powinny być również dostępne w ramach postępowania karnego. Powinny one obejmować grzywny, z uwagi na fakt, że naruszenie unijnych środków ograniczających zazwyczaj motywowane jest względami ekonomicznymi.
- (11) Zważywszy na to, że unijnym środkiem ograniczającym podlegają również osoby prawne, także one powinny ponosić odpowiedzialność karną za przestępstwa związane z naruszeniem unijnych środków ograniczających zgodnie z niniejszą dyrektywą. Państwa członkowskie, w których prawie krajowym nie przewidziano odpowiedzialności karnej osób prawnych, powinny zapewnić, aby w ich systemach sankcji administracyjnych przewidziano skuteczne, odstraszające i proporcjonalne rodzaje i wymiary kar.
- (12) Dalsze zbliżenie i skuteczność wymiaru faktycznie nakładanych kar należy wspierać poprzez określenie wspólnych okoliczności obciążających, odzwierciedlających wagę popełnionego przestępstwa. Pojęcie okoliczności obciążających należy rozumieć jako okoliczności faktyczne pozwalające krajowemu sędziemu lub sądowi na orzeczenie w sprawie danego przestępstwa kary wyższej niż kara, którą by nałożył, gdyby te okoliczności faktyczne nie wystąpiły, lub jako możliwość łącznego rozpatrzenia kilku przestępstw w celu zwiększenia wymiaru kary. Państwa członkowskie powinny przewidzieć możliwość wystąpienia co najmniej jednej z tych okoliczności obciążających zgodnie z obowiązującymi przepisami ustanowionymi w ich systemie prawnym dotyczącymi okoliczności obciążających. W każdym przypadku decyzja o zwiększeniu wymiaru kary powinna pozostawać w zakresie swobody uznania sędziego lub sądu, z uwzględnieniem wszystkich okoliczności danej sprawy.
- (13) Państwa członkowskie powinny również zapewnić, aby w sytuacjach, w których sprawca udziela właściwym organom informacji, których organy te nie byłyby w stanie uzyskać w inny sposób, a które ułatwiają im identyfikację lub pociągnięcie do odpowiedzialności karnej pozostałych sprawców lub ułatwiają im zebranie dowodów, takie zachowanie można uznać za okoliczność łagodzącą.
- (14) Zabezpieczenie środków finansowych i zasobów gospodarczych nałożone na mocy unijnych środków ograniczających ma charakter administracyjny. Jako takie należy je odróżnić od środków zabezpieczenia mienia o charakterze karnym, o których mowa w dyrektywie (UE) [...] [dyrektywa w sprawie odzyskiwania i konfiskaty mienia].
- (15) Należy doprecyzować pojęcie korzyści w szczególności w sytuacjach, w których wskazana osoba, wskazany podmiot lub organ dokonuje następujących czynów lub w nich uczestniczy: (i) ukrywanie środków finansowych lub zasobów gospodarczych – stanowiących własność wskazanej osoby, wskazanego podmiotu lub organu albo będących w ich posiadaniu lub pod ich kontrolą – które należy zabezpieczyć zgodnie z unijnym środkiem ograniczającym, przez przekazanie takich środków finansowych lub zasobów gospodarczych osobie trzeciej lub (ii) ukrywanie faktu, że osoba, podmiot lub organ objęte środkami ograniczającymi są właścicielem lub beneficjentem rzeczywistym środków finansowych lub zasobów gospodarczych, przez dostarczenie nieprawdziwych lub niekompletnych informacji. W tych okolicznościach, w wyniku czynu polegającego na ukryciu, wskazana osoba, wskazany podmiot lub organ może nadal mieć dostęp do ukrytych środków finansowych lub zasobów gospodarczych objętych unijnymi środkami ograniczającymi, a także w pełni z nich korzystać lub nimi rozporządzać. Takie środki finansowe lub zasoby gospodarcze

należy zatem uznać za korzyści z przestępstwa do celów dyrektywy (UE) [...] [dyrektywy w sprawie odzyskiwania i konfiskaty mienia], przy czym zakłada się, że w każdym indywidualnym przypadku należy przestrzegać zasady proporcjonalności konfiskaty takich korzyści.

- (16) W szczególności z uwagi na globalną działalność sprawców niezgodnego z prawem czynu objętego niniejszą dyrektywą, a także na transgraniczny charakter przestępstw oraz możliwość prowadzenia transgranicznych postępowań przygotowawczych, państwa członkowskie powinny ustanowić jurysdykcję w celu skutecznego przeciwdziałania takim czynom.
- (17) Państwa członkowskie powinny ustanowić przepisy dotyczące terminów przedawnienia, niezbędne, aby skutecznie przeciwdziałać przestępstwom związanym z naruszeniem unijnych środków ograniczających, bez uszczerbku dla przepisów krajowych, w których nie określono terminów przedawnienia postępowania przygotowawczego, wnoszenia i popierania oskarżeń ani egzekwowania prawa.
- (18) Aby zapewnić skuteczny, zintegrowany i spójny system egzekwowania prawa, państwa członkowskie powinny zorganizować wewnętrzną współpracę i komunikację między wszystkimi podmiotami w łańcuchach egzekwowania przepisów administracyjnych i karnych.
- (19) Aby zapewnić skuteczne prowadzenie postępowań przygotowawczych oraz wnoszenie i popieranie oskarżeń w zakresie naruszeń unijnych środków ograniczających, właściwe organy państw członkowskich powinny współpracować z Europol, Eurojustem i Prokuraturą Europejską (EPPO) oraz za ich pośrednictwem. Wspomniane wyżej właściwe organy powinny również wymieniać się między sobą oraz z Komisją informacjami o kwestiach praktycznych.
- (20) Sygnaliści mogą przekazywać właściwym organom cenne informacje na temat przeszłych, trwających lub planowanych naruszeń unijnych środków ograniczających, w tym prób ich obejścia. Informacje te mogą obejmować na przykład fakty dotyczące naruszeń unijnych środków ograniczających, ich okoliczności oraz uczestniczących w nich osób, przedsiębiorstw i państw trzecich. W związku z tym należy zapewnić, aby istniały odpowiednie rozwiązania umożliwiające takim sygnalistom ostrzeżenie właściwych organów i chroniące ich przed działaniami odwetowymi. W tym celu należy określić, że do zgłaszania naruszeń unijnych środków ograniczających i do ochrony osób zgłaszających takie naruszenia zastosowanie ma dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937⁴⁹.
- (21) Aby zapewnić skuteczne prowadzenie postępowań przygotowawczych oraz wnoszenie i popieranie oskarżeń dotyczących naruszeń unijnych środków ograniczających, należy umożliwić osobom odpowiedzialnym za prowadzenie postępowań przygotowawczych oraz wnoszenie i popieranie oskarżeń w takich sprawach stosowanie w postępowaniu przygotowawczym narzędzi, takich jak środki stosowane do zwalczania przestępczości zorganizowanej i innych poważnych przestępstw. Narzędzia takie należy wykorzystywać, zgodnie z prawem krajowym, w sposób ukierunkowany, z uwzględnieniem zasady proporcjonalności oraz charakteru i wagi przestępstw objętych postępowaniem przygotowawczym, a także z poszanowaniem prawa do ochrony danych osobowych.

⁴⁹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 z dnia 23 października 2019 r. w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii, Dz.U. L 305 z 26.11.2019, s. 17.

- (22) Zmiana dyrektywy (UE) 2018/1673 w sprawie zwalczania prania pieniędzy za pomocą środków prawnych⁵⁰ powinna zapewnić, aby na mocy tej dyrektywy naruszenie unijnych środków ograniczających uznano za przestępstwo źródłowe w odniesieniu do prania pieniędzy.
- (23) Cele niniejszej dyrektywy, mianowicie zapewnienie wspólnych definicji przestępstw związanych z naruszeniem unijnych środków ograniczających oraz dostępności skutecznych, odstrasżających i proporcjonalnych sankcji karnych za poważne przestępstwa związane z naruszeniem unijnych środków ograniczających nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, lecz mogą – ze względu na skalę i skutki niniejszej dyrektywy – zostać lepiej osiągnięte na poziomie Unii, przy uwzględnieniu z natury transgranicznego charakteru naruszeń unijnych środków ograniczających oraz potencjalnego utrudniania przez nie osiągnięcia celów Unii w zakresie ochrony międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, a także utrzymania wspólnych wartości Unii. W związku z tym Unia może przyjąć środki w myśl zasady pomocniczości określonej zgodnie z art. 5 TUE. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.
- (24) W niniejszej dyrektywie respektuje się prawa podstawowe i przestrzega się zasad uznanych w szczególności w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, w tym prawa do wolności i bezpieczeństwa osobistego, ochrony danych osobowych, wolności prowadzenia działalności gospodarczej, prawa własności, prawa do skutecznego środka prawnego i dostępu do bezstronnego sądu, domniemania niewinności i prawa do obrony, w tym prawa wolności od samooskarżenia i prawa do milczenia, zasad legalności, w tym zasady niedziałania sankcji karnych wstecz oraz współmierności kary do stopnia winy, a także zasady *ne bis in idem*. Niniejsza dyrektywa służy zapewnieniu pełnego poszanowania tych praw oraz zasad i musi być odpowiednio wdrażana.
- (25) Przy wdrażaniu niniejszej dyrektywy państwa członkowskie powinny zapewnić przestrzeganie praw procesowych osób podejrzanych lub oskarżonych w postępowaniu karnym. W tym zakresie zobowiązania wynikające z niniejszej dyrektywy nie powinny wpływać na obowiązki państw członkowskich wynikające z prawa Unii dotyczącego praw procesowych w postępowaniu karnym, w szczególności dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2010/64/UE⁵¹, 2012/13/UE⁵², 2013/48/UE⁵³, (UE) 2016/343⁵⁴, (UE) 2016/800⁵⁵ oraz (UE) 2016/1919⁵⁶.

⁵⁰ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1673 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie zwalczania prania pieniędzy za pomocą środków prawnych, PE/30/2018/REV/1, Dz.U. L 284 z 12.11.2018, s. 22.

⁵¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/64/UE z dnia 20 października 2010 r. w sprawie prawa do tłumaczenia ustnego i tłumaczenia pisemnego w postępowaniu karnym (Dz.U. L 280 z 26.10.2010, s. 1).

⁵² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/13/UE z dnia 22 maja 2012 r. w sprawie prawa do informacji w postępowaniu karnym (Dz.U. L 142 z 1.6.2012, s. 1).

⁵³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/48/UE z dnia 22 października 2013 r. w sprawie prawa dostępu do adwokata w postępowaniu karnym i w postępowaniu dotyczącym europejskiego nakazu aresztowania oraz w sprawie prawa do poinformowania osoby trzeciej o pozbawieniu wolności i prawa do porozumiewania się z osobami trzecimi i organami konsularnymi w czasie pozbawienia wolności (Dz.U. L 294 z 6.11.2013, s. 1).

- (26) Ze względu na pilną potrzebę pociągnięcia do odpowiedzialności osób fizycznych i prawnych uczestniczących w naruszaniu unijnych środków ograniczających państwa członkowskie powinny wprowadzić w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy w terminie sześciu miesięcy od daty jej wejścia w życie.
- (27) Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu nr 22 w sprawie stanowiska Danii, załączonego do TUE i do TFUE, Dania nie uczestniczy w przyjęciu niniejszej dyrektywy i nie jest nią związana ani jej nie stosuje.
- (28) [brak uczestnictwa:] Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu nr 21 w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, załączonego do TUE i do TFUE, oraz bez uszczerbku dla art. 4 tego protokołu, Irlandia nie uczestniczy w przyjęciu niniejszej dyrektywy i nie jest nią związana ani jej nie stosuje,
- LUB [uczestnictwo:] Zgodnie z art. 3 Protokołu nr 21 w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, załączonego do TUE i do TFUE, Irlandia powiadomiła [, pismem z dnia ... r.,] o chęci uczestniczenia w przyjęciu i stosowaniu niniejszej dyrektywy,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Artykuł 1

Przedmiot

W niniejszej dyrektywie ustanawia się minimalne normy dotyczące definicji przestępstw związanych z naruszeniem unijnych środków ograniczających oraz kar za takie przestępstwa.

Artykuł 2

Zakres stosowania i definicje

- 1) Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie się do naruszeń unijnych środków ograniczających. Do unijnych środków ograniczających należą:
 - a) środki dotyczące zabezpieczenia środków finansowych i zasobów gospodarczych;
 - b) zakazy udostępniania środków finansowych i zasobów gospodarczych;

⁵⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/343 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie wzmocnienia niektórych aspektów domniemania niewinności i prawa do obecności na rozprawie w postępowaniu karnym (Dz.U. L 65 z 11.3.2016, s. 1).

⁵⁵ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/800 z dnia 11 maja 2016 r. w sprawie gwarancji procesowych dla dzieci będących podejrzanymi lub oskarżonymi w postępowaniu karnym (Dz.U. L 132 z 21.5.2016, s. 1).

⁵⁶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1919 z dnia 26 października 2016 r. w sprawie pomocy prawnej z urzędu dla podejrzanych i oskarżonych w postępowaniu karnym oraz dla osób, których dotyczy wnioski w postępowaniu dotyczącym europejskiego nakazu aresztowania (Dz.U. L 297 z 4.11.2016, s. 1).

- c) zakazy wjazdu na terytorium państwa członkowskiego lub przejazdu przez to terytorium;
 - d) sektorowe środki gospodarcze i finansowe oraz
 - e) embarga na broń.
- 2) Do celów niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:
- a) „unijne środki ograniczające” oznaczają środki ograniczające przyjęte przez Unię na podstawie art. 29 TUE lub art. 215 TFUE;
 - b) „wskazana osoba, wskazany podmiot lub organ” oznaczają osoby fizyczne lub prawne, podmioty lub organy podlegające unijnym środkom ograniczającym polegającym na zabezpieczeniu środków finansowych i zasobów gospodarczych oraz na zakazie udostępniania środków finansowych i zasobów gospodarczych;
 - c) „środki finansowe” oznaczają:
 - (i) gotówkę, чеки, roszczenia pieniężne, weksle trasowane, przekazy pieniężne i inne instrumenty płatnicze;
 - (ii) depozyty złożone w instytucjach finansowych lub innych podmiotach, salda na rachunkach, długi i zobowiązania dłużne;
 - (iii) papiery wartościowe i papiery dłużne w obrocie publicznym lub niepublicznym, w tym akcje i udziały, certyfikaty papierów wartościowych, obligacje, weksle, warranty, skrypty dłużne i kontrakty na instrumenty pochodne;
 - (iv) odsetki, dywidendy lub inne przychody z aktywów oraz wartości narosłe z tytułu aktywów lub wygenerowane przez te aktywa;
 - (v) kredyty, prawo do potrącenia, gwarancje, gwarancje należytego wykonania umowy lub inne zobowiązania finansowe;
 - (vi) akredytywy, konosamenty, kwity zastawne;
 - (vii) dokumenty poświadczające udział w środkach finansowych lub zasobach finansowych;
 - (viii) kryptoaktywa;
 - d) „zasoby gospodarcze” oznaczają aktywa wszelkiego rodzaju, rzeczowe i niematerialne, ruchome i nieruchome, które nie są środkami finansowymi, ale mogą być użyte do pozyskania środków finansowych, towarów lub usług;
 - e) „zabezpieczenie środków finansowych” oznacza zapobieganie wszelkim ruchom tych środków finansowych, ich przekazywaniu, zmianom, wykorzystaniu, udostępnianiu lub dokonywaniu nimi transakcji w jakikolwiek sposób, który powodowałby jakąkolwiek zmianę ich wielkości, wartości, lokalizacji, własności, posiadania, charakteru, przeznaczenia lub każdą inną zmianę, która umożliwiłaby korzystanie z nich, w tym zarządzanie portfelem;
 - f) „zabezpieczenie zasobów gospodarczych” oznacza zapobieganie wykorzystywaniu zasobów gospodarczych do pozyskiwania środków finansowych, towarów lub usług w jakikolwiek sposób, w tym poprzez ich sprzedaż, wynajem lub obciążenie hipoteką.

Artykuł 3

Naruszenie unijnych środków ograniczających

- 1) Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zapewnienia, aby naruszenie unijnego środka ograniczającego zostało uznane za przestępstwo, jeżeli popełniono je umyślnie i pod warunkiem że należy ono do jednej z kategorii określonych w ust. 2.
- 2) Do celów niniejszej dyrektywy za naruszenie unijnego środka ograniczającego uznaje się:
 - a) udostępnienie środków finansowych lub zasobów gospodarczych wskazanej osobie, wskazanemu podmiotowi lub organowi, lub na rzecz takiej osoby, takiego podmiotu lub organu, z naruszeniem zakazu wprowadzonego unijnym środkiem ograniczającym;
 - b) niedokonanie bez zbędnej zwłoki zabezpieczenia środków finansowych lub zasobów gospodarczych należących do wskazanej osoby, wskazanego podmiotu lub organu, będących ich własnością, przez nie posiadanych lub kontrolowanych, z naruszeniem obowiązku takiego zabezpieczenia nałożonego unijnym środkiem ograniczającym;
 - c) umożliwienie wskazanym osobom fizycznym wjazdu na terytorium państwa członkowskiego lub tranzytu przez takie terytorium z naruszeniem zakazu wprowadzonego unijnym środkiem ograniczającym;
 - d) realizacja z państwem trzecim, organami państwa trzeciego, podmiotami i organami będącymi własnością państwa trzeciego lub jego organów albo kontrolowanymi przez państwo trzecie lub przez jego organa transakcji, które są zakazane lub ograniczone w ramach unijnych środków ograniczających;
 - e) handel towarami lub usługami, których przywóz, wywóz, sprzedaż, zakup, przekazywanie, tranzyt lub transport są zakazane lub ograniczone w ramach unijnych środków ograniczających, a także świadczenie usług pośrednictwa lub innych usług związanych z tymi towarami i usługami;
 - f) prowadzenie działalności finansowej zakazanej lub ograniczonej unijnymi środkami ograniczającymi, takiej jak finansowanie i pomoc finansowa, dokonywanie inwestycji i świadczenie usług inwestycyjnych, emitowanie zbywalnych papierów wartościowych i instrumentów rynku pieniężnego, przyjmowanie depozytów, świadczenie specjalistycznych usług w zakresie komunikatów finansowych, obrót banknotami, świadczenie usług ratingu kredytowego, zapewnianie kryptoaktywów i portfeli kryptowalutowych;
 - g) świadczenie innych usług zakazanych lub ograniczonych unijnymi środkami ograniczającymi, takich jak usługi doradztwa prawnego, usługi zaufania, usługi public relations, rachunkowość, audyt, usługi w zakresie księgowości i doradztwa podatkowego, doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania, doradztwo informatyczne, usługi public relations, usługi nadawcze, architektoniczne i inżynierskie;
 - h) obchodzenie unijnego środka ograniczającego poprzez:
 - (i) ukrywanie środków finansowych lub zasobów gospodarczych – stanowiących własność wskazanej osoby, wskazanego podmiotu

lub organu albo będących w ich posiadaniu lub pod ich kontrolą – które należy zabezpieczyć zgodnie z unijnym środkiem ograniczającym, przez przekazanie takich środków finansowych lub zasobów gospodarczych osobie trzeciej;

- (ii) ukrywanie faktu, że osoba, podmiot lub organ objęte środkami ograniczającymi są właścicielem lub beneficjentem rzeczywistym środków finansowych lub zasobów gospodarczych, przez dostarczenie nieprawdziwych lub niekompletnych informacji;
 - (iii) niedopełnienie obowiązku wynikającego z unijnych środków ograniczających, polegającego na zgłoszeniu przez wskazaną osobę, wskazany podmiot lub organ środków finansowych lub zasobów gospodarczych podlegających jurysdykcji państwa członkowskiego, należących do wskazanych osób, podmiotów lub organów, będących ich własnością, przez nie posiadanych lub kontrolowanych;
 - (iv) niedopełnienie obowiązku wynikającego z unijnych środków ograniczających, polegającego na niezwłocznym przekazaniu właściwym organom administracyjnym informacji o zabezpieczonych środkach finansowych lub zasobach gospodarczych, bądź posiadanych informacji o niezabezpieczonych środkach finansowych i zasobach gospodarczych znajdujących się na terytorium państw członkowskich, należących do wskazanych osób, podmiotów lub organów, będących ich własnością, przez nie posiadanych lub kontrolowanych;
 - (v) brak współpracy z właściwymi organami administracyjnymi w zakresie weryfikacji informacji, o których mowa w pkt (iii) i (iv), mimo wystąpienia przez te organy z uzasadnionym wnioskiem;
- i) naruszenie lub niespełnienie warunków określonych w zezwoleniach udzielanych przez właściwe organy na prowadzenie rodzajów działalności, które wobec braku takiego zezwolenia są zakazane lub ograniczone w ramach unijnego środka ograniczającego.
- 3) Czyny, o których mowa w ust. 2 lit. a)–g), stanowią przestępstwo również wtedy, gdy zostały popełnione wskutek rażącego niedbalstwa.
- 4) Ust. 2 nie należy w żadnym wypadku rozumieć jako nakładającego na osoby fizyczne obowiązki sprzeczne z wolnością od samooskarżenia i prawem do milczenia, które zapisano w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej i dyrektywie (UE) 2016/343.
- 5) Ust. 2 nie należy w żadnym wypadku rozumieć jako nakładającego na przedstawicieli zawodów prawniczych obowiązek zgłaszania informacji uzyskanych w ścisłym związku z postępowaniem sądowym, administracyjnym lub arbitrażowym, zarówno przed jego rozpoczęciem, w jego trakcie i po jego zakończeniu, jak i w trakcie ustalania sytuacji prawnej klienta. Porady prawne udzielane w takich okolicznościach objęte są obowiązkiem zachowania tajemnicy zawodowej, z wyjątkiem sytuacji, gdy przedstawiciel zawodu prawniczego uczestniczy w naruszeniu unijnych środków ograniczających, porady prawne udzielane są w celu naruszenia unijnych środków ograniczających lub przedstawiciel zawodu

prawniczego wie, że jego klient zwraca się o poradę prawną w celu naruszenia unijnych środków ograniczających.

- 6) Ust. 1, 2 i 3 nie stosuje się do:
- dostarczania towarów lub świadczenia usług codziennego użytku, z których osobiście korzystają wskazane osoby fizyczne, takich jak żywność, produkty i usługi opieki zdrowotnej lub drobna gotówka, jeżeli działalność taka wyraźnie ogranicza się do zaspokajania podstawowych potrzeb takich osób oraz członków rodziny pozostających na ich utrzymaniu;
 - niezgłoszenia takiej działalności;
 - pomocy humanitarnej udzielanej potrzebującym.

Artykuł 4

Podżeganie, pomocnictwo i usiłowanie popełnienia przestępstwa

- 1) Państwa członkowskie przyjmują środki niezbędne do zapewnienia, aby podżeganie do popełnienia przestępstw, o których mowa w art. 3, lub pomocnictwo w ich popełnieniu podlegały karze jako przestępstwo.
- 2) Państwa członkowskie przyjmują środki niezbędne do zapewnienia, aby usiłowanie popełnienia któregoś z przestępstw, o których mowa w art. 3 ust. 2 lit. a)–g), h) pkt (i) i (ii) oraz lit. i), podlegało karze jako przestępstwo.

Artykuł 5

Sankcje karne dla osób fizycznych

- 1) Państwa członkowskie zapewniają, aby przestępstwa, o których mowa w art. 3 i 4, podlegały skutecznym, proporcjonalnym i odstrasającym sankcjom karnym.
- 2) Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby przestępstwa, o których mowa w art. 3, podlegały karze, której maksymalnym wymiarem jest pozbawienie wolności.
- 3) Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby przestępstwa, o których mowa w art. 3 ust. 2 lit. h) pkt (iii), (iv) i (v), podlegały karze, której maksymalny wymiar wynosi co najmniej rok pozbawienia wolności, jeżeli przestępstwa te dotyczą środków finansowych lub zasobów gospodarczych o wartości co najmniej 100 000 EUR. Państwa członkowskie zapewniają, aby próg co najmniej 100 000 EUR można było uznać za przekroczony także w przypadku serii powiązanych przestępstw, o których mowa w art. 3 ust. 2 lit. h) pkt (iii), (iv) i (v), jeżeli popełnił je ten sam sprawca.
- 4) Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby przestępstwa, o których mowa w art. 3 ust. 2 lit. a)–g), h) pkt (i) i (ii) oraz lit. i), podlegały karze, której maksymalny wymiar wynosi co najmniej pięć lat pozbawienia wolności, jeżeli przestępstwa te dotyczą środków finansowych lub zasobów gospodarczych o wartości co najmniej 100 000 EUR. Państwa członkowskie zapewniają, aby próg co najmniej 100 000 EUR można było uznać za przekroczony także w przypadku serii powiązanych przestępstw, o których mowa w art. 3 ust. 2 lit. a)–g), h) pkt (i) i (ii) oraz lit. i), jeżeli popełnił je ten sam sprawca.

- 5) Państwa członkowskie przyjmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby osoby fizyczne, które dopuściły się przestępstw, o których mowa w art. 3 i 4, mogły podlegać dodatkowym karom. Do tych dodatkowych kar zaliczają się grzywny.

Artykuł 6

Odpowiedzialność osób prawnych

- 1) Państwa członkowskie przyjmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby osoby prawne mogły zostać pociągnięte do odpowiedzialności za przestępstwa, o których mowa w art. 3 i 4, popełnione na ich korzyść przez osobę działającą samodzielnie lub jako członek organu danej osoby prawnej i pełniącą w tej osobie prawnej rolę kierowniczą na podstawie:
- a) upoważnienia do reprezentowania osoby prawnej;
 - b) uprawnień do podejmowania decyzji w imieniu osoby prawnej;
 - c) uprawnień do sprawowania kontroli w strukturach osoby prawnej.
- 2) Państwa członkowskie przyjmują także niezbędne środki w celu zapewnienia, aby osoby prawne mogły zostać pociągnięte do odpowiedzialności w przypadku, gdy brak nadzoru lub kontroli ze strony osoby, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, umożliwił popełnienie przez osobę działającą z upoważnienia danej osoby prawnej przestępstw, o których mowa w art. 3 i 4, na korzyść tej osoby prawnej.
- 3) Odpowiedzialność osób prawnych na podstawie ust. 1 i 2 niniejszego artykułu nie wyklucza możliwości wszczęcia postępowania karnego przeciwko osobom fizycznym, które popełniły przestępstwa, o których mowa w art. 3 i 4, podlegały do popełnienia takich przestępstw lub pomagały w ich popełnieniu.

Artykuł 7

Kary dla osób prawnych

- 1) Państwa członkowskie przyjmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby osoba prawna pociągnięta do odpowiedzialności zgodnie z art. 7 podlegała skutecznym, proporcjonalnym i odstrasającym karom, obejmującym grzywny karne lub niemające charakteru karnego, pozbawienie prawa do korzystania ze świadczeń publicznych lub pomocy publicznej, pozbawienie dostępu do finansowania publicznego, w tym do procedur przetargowych, dotacji i koncesji, oraz mogącym obejmować inne kary, takie jak:
- a) zakaz prowadzenia działalności gospodarczej;
 - b) cofnięcie zezwoleń na prowadzenie działalności, która doprowadziła do popełnienia przestępstwa i upoważnień do jej prowadzenia;
 - c) umieszczenie pod nadzorem sądowym;
 - d) likwidacja sądowa;
 - e) zamknięcie zakładów wykorzystywanych do popełnienia przestępstwa.
- 2) Państwa członkowskie przyjmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby – w odniesieniu do osób prawnych pociągniętych do odpowiedzialności zgodnie z art. 7 – przestępstwa, o których mowa w art. 3 ust. 2 lit. h pkt (iii)–(v) podlegały

karze grzywny, której górna granica powinna wynosić nie mniej niż 1 procent całkowitego światowego obrotu osoby prawnej w roku obrotowym poprzedzającym decyzję nakładającą grzywnę.

- 3) Państwa członkowskie przyjmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby – w odniesieniu do osób prawnych pociągniętych do odpowiedzialności zgodnie z art. 7 – przestępstwa, o których mowa w art. 3 ust. 2 lit. a)–f), h) pkt (i) i (ii) oraz lit. i) podlegały karze grzywny, której górna granica powinna wynosić nie mniej niż 5 procent całkowitego światowego obrotu osoby prawnej w roku obrotowym poprzedzającym decyzję nakładającą grzywnę.

Artykuł 8

Okoliczności obciążające

O ile następujące okoliczności nie stanowią jeszcze znamion przestępstw, o których mowa w art. 3 i 4, państwa członkowskie przyjmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby jedną lub kilka z następujących okoliczności można było uznać za okoliczności obciążające:

- a) przestępstwo popełniono w ramach organizacji przestępczej w rozumieniu decyzji ramowej Rady 2008/841/WSiSW⁵⁷;
- b) przestępstwo popełnił profesjonalny usługodawca z naruszeniem swoich obowiązków zawodowych;
- c) przestępstwo popełnił urzędnik publiczny w ramach wykonywania obowiązków;
- d) przestępstwo popełniła inna osoba podczas sprawowania funkcji publicznej.

Artykuł 9

Okoliczności łagodzące

O ile takie zobowiązanie nie wynika jeszcze z unijnych środków ograniczających, państwa członkowskie przyjmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby w odniesieniu do przestępstw, o których mowa w art. 3 i 4, następujące okoliczności można było uznać za okoliczności łagodzące:

- a) sprawca udziela właściwym organom informacji, których organy te nie byłyby w stanie uzyskać w inny sposób, a które ułatwiają im identyfikację lub pociągnięcie do odpowiedzialności karnej pozostałych sprawców;
- b) sprawca udziela właściwym organom informacji, których organy te nie byłyby w stanie uzyskać w inny sposób, a które ułatwiają im zebranie dowodów.

Artykuł 10

Zabezpieczenie i konfiskata

Państwa członkowskie przyjmują środki niezbędne do zapewnienia, aby środki finansowe lub zasoby gospodarcze podlegające unijnym środkom ograniczającym, w odniesieniu do których

⁵⁷ Decyzja ramowa Rady 2008/841/WSiSW z dnia 24 października 2008 r. w sprawie zwalczania przestępczości zorganizowanej, Dz.U. L 300 z 11.11.2008, s. 42.

wskazana osoba, wskazany podmiot lub organ popełnia przestępstwo, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. h) pkt (i) lub (ii), lub w takim przestępstwie uczestniczy, do celów dyrektywy (UE) [...] [dyrektywa w sprawie odzyskiwania i konfiskaty mienia] były uznawane za „korzyści” pochodzące z przestępstwa.

Artykuł 11

Zasady ustalania jurysdykcji

- 1) Każde państwo członkowskie przyjmuje niezbędne środki, aby ustanowić swoją jurysdykcję w odniesieniu do przestępstw, o których mowa w art. 3 i 4, w przypadku gdy:
 - a) przestępstwo popełniono w całości lub w części na jego terytorium, w tym w jego przestrzeni powietrznej;
 - b) przestępstwo popełniono na pokładzie dowolnego statku powietrznego lub wodnego podlegającego jego jurysdykcji;
 - c) sprawca jest jego obywatelem lub osobą mającą w nim miejsce zwykłego pobytu;
 - d) sprawca jest jego urzędnikiem, działającym w ramach wykonywania swoich obowiązków;
 - e) przestępstwo popełniono na korzyść osoby prawnej mającej siedzibę na jego terytorium;
 - f) przestępstwo popełniono na korzyść osoby prawnej w związku z działalnością gospodarczą prowadzoną w całości lub w części na jego terytorium.
- 2) W przypadku gdy przestępstwo, o którym mowa w art. 3 i 4, podlega jurysdykcji więcej niż jednego państwa członkowskiego, państwa te współpracują w celu ustalenia, które państwo członkowskie ma prowadzić postępowanie karne. W stosownych przypadkach sprawę kieruje się do Eurojustu, zgodnie z art. 12 decyzji ramowej Rady 2009/948/WSiSW⁵⁸.
- 3) W przypadkach, o których mowa w ust. 1 lit. c), państwa członkowskie przyjmują środki niezbędne do zapewnienia, aby wykonywanie ich jurysdykcji nie podlegało warunkowi, zgodnie z którym postępowanie karne może zostać wszczęte wyłącznie na skutek zgłoszenia dokonanego przez osobę poszkodowaną w miejscu popełnienia przestępstwa lub na skutek zawiadomienia złożonego przez państwo, w którym przestępstwo zostało popełnione.

Artykuł 12

Terminy przedawnienia

- 1) Państwa członkowskie przyjmują środki niezbędne w celu ustanowienia terminu przedawnienia umożliwiającego przeprowadzenie postępowań przygotowawczych,

⁵⁸ Decyzja ramowa Rady 2009/948/WSiSW z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie zapobiegania konfliktom jurysdykcji w postępowaniu karnym i w sprawie rozstrzygania takich konfliktów, Dz.U. L 328 z 15.12.2009, s. 42.

wnoszenie i popieranie oskarżeń, przeprowadzenie rozpraw i wydanie orzeczeń sądowych w sprawie przestępstw, o których mowa w art. 3 i 4, w dostatecznie długim okresie po ich popełnieniu, aby umożliwić skuteczne ściganie takich przestępstw.

- 2) Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne w celu umożliwienia przeprowadzenia postępowań przygotowawczych, wnoszenia i popierania oskarżeń, przeprowadzenia rozpraw i wydania orzeczeń sądowych w sprawie przestępstw, o których mowa w art. 3 i 4, zagrożonych karą, której maksymalny wymiar wynosi co najmniej pięć lat pozbawienia wolności, przez okres co najmniej pięciu lat od popełnienia tych przestępstw.
- 3) W drodze odstępstwa od ust. 2 państwa członkowskie mogą ustanowić okres przedawnienia krótszy niż pięć lat, ale nie krótszy niż trzy lata, pod warunkiem że bieg przedawnienia może zostać przerwany lub zawieszony w przypadku określonych działań.
- 4) Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki umożliwiające wykonanie:
 - a) kary w wymiarze większym niż jeden rok pozbawienia wolności, lub alternatywnie
 - b) kary pozbawienia wolności, w przypadku gdy przestępstwo zagrożone jest karą, której maksymalny wymiar wynosi co najmniej cztery lata pozbawienia wolności,

nałożonej w wyniku wydania prawomocnego wyroku skazującego za przestępstwo, o którym mowa w art. 3 i 4, przez co najmniej pięć lat od daty prawomocnego wyroku skazującego. Okres ten może uwzględniać przedłużenie okresu przedawnienia będące wynikiem przerwania lub zawieszenia biegu przedawnienia.

Artykuł 13

Koordinacja i współpraca między właściwymi organami w państwie członkowskim

Państwa członkowskie przyjmą niezbędne środki w celu ustanowienia odpowiednich mechanizmów koordynacji i współpracy na szczeblu strategicznym i operacyjnym między wszystkimi właściwymi organami administracyjnymi, organami ścigania i organami sądowymi.

Mechanizmy takie mają na celu co najmniej:

- a) zapewnienie wspólnych priorytetów i zrozumienia relacji między egzekwowaniem prawa karnego i administracyjnego;
- b) wymianę informacji do celów strategicznych i operacyjnych;
- c) konsultacje w poszczególnych postępowaniach przygotowawczych;
- d) wymianę najlepszych praktyk;
- e) wsparcie sieci praktyków zajmujących się sprawami istotnymi dla prowadzenia postępowań przygotowawczych lub wnoszenia i popierania oskarżeń w sprawie przestępstw związanych z naruszeniem unijnych środków ograniczających.

Artykuł 14

Zgłaszanie przestępstw i ochrona osób, które zgłaszają przestępstwa związane z naruszeniem unijnych środków ograniczających lub pomagają w prowadzeniu postępowania przygotowawczego

Państwa członkowskie przyjmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby ochrona przyznana na podstawie dyrektywy (UE) 2019/1937⁵⁹ miała zastosowanie do osób zgłaszających przestępstwa, o których mowa w art. 3 i 4 niniejszej dyrektywy.

Artykuł 15

Narzędzia stosowane w postępowaniu przygotowawczym

Państwa członkowskie przyjmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby skuteczne narzędzia stosowane w postępowaniu przygotowawczym, takie jak te wykorzystywane w sprawach dotyczących przestępczości zorganizowanej lub innych poważnych przestępstw, były również dostępne do celów prowadzenia postępowań przygotowawczych lub wnoszenia i popierania oskarżeń w sprawie przestępstw, o których mowa w art. 3 i 4.

Artykuł 16

Współpraca między organami państw członkowskich, Komisją, Europol, Eurojustem i Prokuraturą Europejską

- 1) Bez uszczerbku dla przepisów o współpracy transgranicznej i wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych organy państw członkowskich, Europol, Eurojust, Prokuratura Europejska i Komisja – w ramach swoich odpowiednich kompetencji – współpracują w zwalczaniu przestępstw, o których mowa w art. 3 i 4. W tym celu Komisja oraz, w stosownych przypadkach, Europol i Eurojust zapewniają pomoc techniczną i operacyjną w celu ułatwienia koordynacji postępowań przygotowawczych oraz wnoszenia i popierania oskarżeń przez właściwe organy.
- 2) Właściwe organy państw członkowskich regularnie wymieniają się z Komisją i innymi właściwymi organami informacjami o kwestiach praktycznych, w szczególności o schematach obchodzenia przepisów, np. o strukturach służących ukrywaniu własności rzeczywistej i kontroli nad aktywami.

Artykuł 17

Zmiany w dyrektywie (UE) 2018/1673

W art. 2 ust. 1 dyrektywy (UE) 2018/1673 dodaje się literę w brzmieniu:

„w) naruszenie unijnych środków ograniczających”.

⁵⁹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 z dnia 23 października 2019 r. w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii, Dz.U. L 305 z 26.11.2019, s. 17.

Artykuł 18

Transpozycja

- 1) Państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy najpóźniej do dnia [OP – please insert the date – within six months after entry into force of the Directive]. Niezwłocznie powiadamiają o tym Komisję. Państwa członkowskie przekazują Komisji teksty podstawowych przepisów prawa krajowego, przyjętych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.
- 2) Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Sposób dokonywania takiego odniesienia określany jest przez państwa członkowskie.

Artykuł 19

Ocena i sprawozdawczość

- 1) Do dnia [OP – please insert the date - two years after the transposition period is over] Komisja składa Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie, w którym ocenia, w jakim zakresie państwa członkowskie przyjęły środki niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy. Państwa członkowskie przekazują Komisji informacje niezbędne do przygotowania tego sprawozdania.
- 2) Bez uszczerbku dla obowiązków sprawozdawczych określonych w innych aktach prawnych Unii państwa członkowskie co roku przedkładają Komisji następujące dane statystyczne dotyczące przestępstw, o których mowa w art. 3 i 4:
 - a) liczba postępowań karnych, które zostały wszczęte, umorzone, zakończone uniewinnieniem, zakończone skazaniem oraz liczba postępowań karnych pozostających w toku;
 - b) rodzaje i wymiar kar nakładanych za naruszenie unijnych środków ograniczających.
- 3) Państwa członkowskie przekazują Komisji dane statystyczne, o których mowa w ust. 2, korzystając ze specjalnych narzędzi sprawozdawczych utworzonych przez Komisję na potrzeby sprawozdawczości w dziedzinie środków ograniczających.
- 4) Do dnia [OP – please insert the date – five years after the transposition period is over] Komisja przeprowadza ocenę skutków niniejszej dyrektywy i przedkłada sprawozdanie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie. Państwa członkowskie przekazują Komisji informacje niezbędne do przygotowania tego sprawozdania.

Artykuł 20

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 21

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich zgodnie z Traktatami.
Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

*W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodnicząca*

*W imieniu Rady
Przewodniczący*